

מפתחות

רשימת ערכי המפתחות

בת קול	אב ואם - בן ובת
גיד הנשה	אבידה
גירושין	אגודות אגודות
גרושה - מחזיר גרושתו	טעם האיסור
דבר שבערוה	הדרשה של לא תתגודדו
דור המדבר	לנהוג כהצד השני מטעם לא תתגודדו,
דיינים	וכן מטעם שהצד השני הוא רוב
דיני ממונות	שיטת בית שמאי, והציוור של שני בתי
הואיל ואישתרי אישתרי	דינין
הוראה	ציורים שונים שאין בהם משום לא
הידור מצוה	תתגודדו
זב	אגריפס המלך
חייבי לאו ועשה	אהל מועד
חלה	אונס ומפתה
חליצה	אותו ואת בנו
חמותו	אחיך
חרם	אחרונים
טומאה	אי עביד מהני או לא מהני
טבול יום	אילונית
ספק טומאה ברה"י	אין איסור חל על איסור
יבום וחליצה	אישתרי - הואיל ואישתרי אישתרי
גדר מצות יבום וגדר קנין יבום	בגדי כהונה
טעם המצוה	בהמה טמאה
דיני קיום המצוה	בחוקותיהם לא תלכו
מצות יבום והאיסור של אשת אח	ביאה
הלאו של יבמה לשוק	ביאת מקדש
דברי אבא שאול שאוסר יבום שלא לשם	בית הכנסת
מצוה	בית המקדש
זיקה	ברכות

מגילה	נאסרה שעה אחת
מואב	כל שאינה עולה ליבום אינה עולה לחליצה
מומר	האיסור שיש על היבם ועל האחים שלא לבעול אחרי יבום או חליצה את החלוצה או את הצרות
מחילה	מאמר
מחלוקת	ערוה שנפלה ליבום
מיאון	צרת ערוה
מילה	סוטה וצרתה
מיתות בית דין	מחזיר גרושתו וצרתה
מלך	ממאנת וצרתה
מלקות	אשת שני מתים וצרתה
ממזר	חייבי לאו ועשה
מעקה - לא תשים דמים בביתך	ילפותות
מעשר	כהונה
מצוות	לא יקח ולא יחלל
מצורע	קדושים יהיו
מקוה	וקדשתו
מראית עין	נשיאות כפים
מרה	כהן גדול
משכן	כבוד כהן גדול
נביא	העשה של בתולה לכהן גדול, והלאו של אלמנה
נדה	כותי
נדרים	כיבוד אב ואם
נזירות	כללי
מהות נזירות	מחילת האב
הלאוין והמצות	אביו רשע
תגלחת נזירות	כיבוד אב ומצוה לעשות
דינים שונים הנוהגים בו	כיסוי הדם
נזיר מצורע	כישוף
נידוי	כלאי בגדים
נסכים	לא תסור וגו' ועשית
נשיא הסנהדרין	לא תתחתן במ
סוטה	למפרע
סומא	
ספק ספיקא	
עבודה	

מהות המצוה	עבודה זרה
דיני החוטים	עבודת השם
תכלת ולבן	עבירות
דיני הטלית	עד אחד
דיני הלבישה	עונשים
כלאים בציצית	עוסק במצוה פטור מן המצוה
קטנה	עושה מעשה עמך
קידושין	עינוי הדין
קיום מצות	עיר הנדחת
קרח	עמון ומואב
קריעה	עמיתך
רב ותלמיד	עריות - חייבי לאו ועשה
רוב	כללי
רפואה	שומרת יבם של אביו
רשע	אחותו
שבת קודש	בתו
כללי	אשת אחיו מאביו
תופר	אשת אחיו מאמו
מחמר	אשת אחי אביו
שגגות	אשה ובתה
שופר	חמותו
שילה	חייבי לאו ועשה
שילוח הקן	עשה דוחה לא תעשה
שכר ועונש	יסוד הדין של עשה דוחה לא תעשה
כללי	הציור של אפשר לקיים שניהם, והציור
כרת וערירי ומיתה בידי שמים	שאינו מוכרח לקיים את המצוה
שעטנז	בעידנא
שער (הגוף)	עשה או לא תעשה שאינו שוה בכל
שער ניקנור	אין עשה דוחה לא תעשה ועשה
תורה	עשה נגד שני לאוין
תלמיד	אין עשה דוחה עשה
תלמיד חכם	ציורים שונים בענין עשה דוחה ל"ת.
תנאי	פאות
תנאים ואמוראים	פורים - מגילה
תרומות ומעשרות	פסולי עבודה
תרי"ג מצות	פרו ורבו
תרת דסתרי	ציצית
	מעלות מצות ציצית

מפתחות ענינים

רנ"ג סק"ב.

לנהוג כהצד השני מטעם לא תתגודדו,
וכן מטעם שהצד השני הוא רוב

דרכו של הקרן אורה שהטעם של רוב לא
מהני לחייבו לעשות כהצד השני, רק
דמאחר שיש רוב הרי זה גורם ששוב שייך
הטעם של לא תתגודדו, אבל במחצה על
מחצה לא שייך לא תתגודדו.

רנ"ו סק"ג סק"ו, רנ"ז.

הדרך של הריטב"א שהטעם של לא
תתגודדו ושל רוב מועילים כל אחד לחודי'
לחייב לעשות כהצד השני, אבל רק
להחמיר אבל לא להרשותו להקל.

רנ"ו סק"א סק"ו, רנ"ז.

הדרך שמחמת לא תתגודדו חייבים לעשות
כהצד השני אבל רק לחומרא אבל אינו
רשאי להקל, ואילו הטעם של רוב מהני
לחייבו להחמיר וכן להרשותו להקל, ומאחר
שהוא רשאי להקל הרי זה גורם שהוא חייב
באמת להקל משום לא תתגודדו.

רנ"ו סק"ב סק"ו, רנ"ז.

דרכו של הערל"ג שהטעם של רוב מחייבו
רק להחמיר אבל לא להרשותו להקל,
והטעם של לא תתגודדו מחייבו אפילו
להקל, וזהו הפוך מהדרך הקודם.

רנ"ו סק"ד סק"ו,

הדרך שהטעם של רוב מהני רק להחמיר
אבל לא להרשותו להקל, וכדרכו של
הערל"ג, רק שמה שהולכים בתר רוב הרי
זה מהני להחשיבם לב"ד אחד אשר משום
כך שייך הטעם של לא תתגודדו, והטעם
של לא תתגודדו מהני גם לקולא.

רנ"ו סק"ה סק"ו.

שיטת בית שמאי, והציוור של שני בתי
דינין

בענין אם הטעם של המ"ד שסובר שלא

אב ואם - בן וכת

בענין כיבוד אב ואם, ע"י ערך כיבוד אב
ואם.

אבידה

דברי הר"י הלוי שמצות השבת אבידה היא
רק עצם ההשבה ליד הבעלים, אבל כל
הטיפול שקודם לזה הרי זה רק בגדר
הכשר, ובענין אם הר"ן חולק על זה וסובר
שהכל הוא מעיקר המצוה.

ק"כ (קטע "והנה בב"מ" ולהלן שם).

שהעשה של השב תשיבם הרי הוא בגדר
קיום עשה ולא רק בגדר איסור עשה.

פ"ב (קטע אחרון).

השיטה שהלאו של לא תוכל להתעלם
נחשב יותר חמור מלאוים אחרים כיון שיש
עמו גם עשה.

מ"ד סק"ב.

אגודות אגודות

ע"י עוד בערך פורים - מגילה.

טעם האיסור

בענין אם טעם התורה למה אסרה לעשות
אגודות אגודות הרי הוא משום מחלוקת או
משום דנראה כשתי תורות.

רנ"ג סק"א, רס"ד (קטע ראשון
וקטע "ולכאורה").

הדרשה של לא תתגודדו

בענין אם הדרשה מלא תתגודדו שלא
תעשו אגודות אגודות היא דרשה גמורה
ודין תורה ממש.

רנ"ג סק"ב.

קושיית הכ"מ למה לא תתגודדו לא נחשב
לאו שבכללות.

רנ"ג סק"ב.

השוואת הרמב"ם בין לא תתגודדו לבין לא
יהי' קקרח וכעדתו.

עשו בית שמאי כדבריהם הוא משום לא תתגודדו, או משום רוב, או משום הבת קול. רנ"ו.

הדרך שמה שבשני בתי דינין אין לא תתגודדו הרי זה רק כשהם משתי קהלות.

רנ"ו סק"ה.

הדרך שבשני בתי דינין ליכא לא תתגודדו אפילו אם אינם משתי קהלות, ושתי קהלות הרי הן כב' בתי דינין.

רנ"ו סק"ה.

ציורים שונים שאין בהם משום לא תתגודדו

דברי הריטב"א שעל החולקים עצמם ליכא לאו דלא תתגודדו אם הם עושים כדבריהם, אלא כל הקפידא היא רק שלא יורו לאחריים.

רנ"ט.

בענין למה הרא"ש לא הביא להלכה שבדבר של מנהג ליכא לא תתגודדו.

ר"ס.

הסברא שהיכא שהנוהגים הם קבוצה המצוינת לעצמה בתוך העיר ליכא משום לא תתגודדו.

רס"ד (קטע ראשון).

הדרך שיש לא תתגודדו רק בציור שיש מחלוקת, אבל היכא שהנהיגו זמנים שונים לקבוצות שונות, ויש טעם לזה על פי הלכה, ליכא משום לא תתגודדו.

רס"ד (קטע "וע"ע ברא"ש").

קושיית הפמ"ג על הדין שמי שדעתו לחזור למקומו מותר לו לנהוג כמקומו בצינעה, למה אין בזה משום לא תתגודדו.

רס"ד (קטע "וע"ע בערל"נ").

אגריפס המלך

בענין מה שאגריפס המלך עמד וקיבל את הספר תורה בשעת הקהל וקרא מעומד ושבוהו חכמים כי ה' מותר לו למחול על כבוד מלך כי ה' לצורך מצוה (סוטה דף מ"א).

צ"ח סק"ב.

אהל מועד

ע"י בערך משכן.

אונס ומפתה

דברי הת"י שבאונס ומפתה לא אמרינן שהעשה של ולו תהי' לאשה דוחה לא תעשה כי האשה אינה מצווה בהעשה.

מ"א סק"א סק"ב.

אותו ואת בנו

בענין שאם שחט שני בני' ואח"כ שחט את האם סופג ארבעים ולא שמונים, והדמיון של הציור הנ"ל לאוכל שני כזיתים בהעלם אחד. ודברי הרמב"ם על כגון זה שאע"פ שלוקה רק ארבעים אבל בדיני שמים יש כאן שני לאוין, ושמדבריו יוצא שנקרא שעובר על שתי עבירות ולא אמרינן שנקרא רק שיש שתי סיבות למה יש כאן עבירה אחת.

(קס"ו), ק"ע בהערה הראשונה.

אחיך.

ע"י בערך עושה מעשה עמך.

אחרונים

בענין מה שרבי יעקב חסיד ה' שואל מן השמים בהלכה והיו מושיבין לו.

רס"א (קטע אחרון).

אי עביד מהני או לא מהני

שלא אמרינן כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני היכא שהאיסור הוא רק לזמן.

ט"ו סק"ב בהערה.

אילונית

לענין יבום, ע"י בערך יבום וחליצה - צרת ערוה.

בענין אם גם כשנמצאת אילונית לאחר נישואין אמרינן דהוי מקח טעות ולא אמרינן שסבר וקיבל, או האם הוי מקח טעות רק אם נמצאת אילונית לאחר האירוסין קודם הנישואין.

י"ז.

הדרך שאפילו אם אילונית צריכה גט אבל

אין הכוונה שרבנן קבעו כאן אישות דרבנן, אלא אין כאן אישות כלל, ואינו זוכה במעשה ידי, רק שהצריכו גט כי היא נראית כאשתו וחששו שמא יאמרו שאשת איש יוצאת בלא גט.

י"ט, כ' (קטע והנה "הרמב"ם").

משמעות דברי הרמב"ם ור"ת שאילונית אע"פ שלא הכיר בה צריכה גט מהתורה.

י"ט (קטע אחרון), כ' (קטע "והנה הרמב"ם").

דרכו של הנו"ב שכוונת הרמב"ם היא להיכא שקידש אותה בגדלותה, דמהא דלא בדיק, מוכח שסבר וקיבל.

כ' (קטע אחרון).

אין איסור חל על איסור

בענין אם אע"פ שאין איסור חל על איסור אבל היינו רק לענין העונש אבל המדריגה של איסור שפיר חלה.

רמ"ח, ר"נ סק"ב סק"ה, רנ"א סק"א סק"ד.

הדרך שאע"פ שאין איסור חל על איסור אפילו לענין המדריגה של איסור אבל הרי זה נקרא שיש כאן מיהא סיבת האיסור של האיסור השני.

רמ"ח (קטע "ועיין גם בקובץ הערות" ולהלן שם).

ביאורים בלמה קוברים אותו בין רשעים גמורים.

רמ"ח.

הדרך שאע"פ שאין איסור חל על איסור אבל היינו רק בנוגע לאיסור שעל הגברא אבל איסור חפצא שפיר חל, והרי זה כמו בקטן שאע"פ שאין הקטן עובר אבל החפץ שפיר נחשב חפצא דאיסורא.

רמ"ח (קטע "והגרש"ש").

שכדי שיהי' הכח של איסור כולל או מוסיף, הרי אנו צריכים שבהציוור הזה שלפנינו תהי' בחינה של כולל או מוסיף, ולא סגי בזה שיש בחינה של כולל או מוסיף בציוורים אחרים.

רנ"א סק"ב.

בענין דברי הרשב"א שהטעם למה נדר חל על מצות ולא אמרינן שיעשה את המצוה

ויעבור על הנדר משום שעדל"ת הרי זה כי בנדר יש גם עשה וגם ל"ת ואין עשה דוחה ל"ת ועשה.

פ' (קטע "ובקובץ הערות"), פ"ב (קטע ראשון וקטע "וע"ע בקובץ הערות").

אישתרי - הואיל ואשתרי אישתרי

בענין למה לא ילפינן מיבום שלא אמרינן הואיל ואשתרי אישתרי.

ק"ס.

בענין הואיל ואשתרי אישתרי היכא שהאיסור הראשון נדחה, והיכא שהותר, וכן היכא שיש ב' שמות של איסור, וכן היכא שיש ב' סיבות לשם אחד.

מ"ה סק"ח (קטע ראשון), ק"נ סק"ב, קנ"א, קנ"ט.

בענין אם אמרינן הואיל ואשתרי אישתרי היכא שהאיסור הראשון הותר אפילו שלא מטעם המצוה.

קנ"ט.

בענין אם הואיל ואשתרי אישתרי הוא בגדר דחוי' או הותרה.

קנ"ח (קטע "וגם האחייעזר").

שבהואיל ואשתרי אישתרי בענין שיעבור על האיסור השני בעידנא אחת עם האיסור הראשון.

קנ"ב.

בענין אם הואיל ואשתרי אישתרי מהני להפקיע איסור שכבר חל לפני שחל האיסור השני שהותר.

קנ"ח.

בענין הואיל ואשתרי אישתרי היכא שבאו שני האיסורים בבת אחת.

קנ"ח, קס"א (קטע "מיהו נראה").

בענין אם במצורע בעל קרי, האיסור של כניסת מצורע הי' ניתר אפילו אם לא היינו אומרים הואיל ואשתרי אישתרי להתיר האיסור של בעל קרי.

קנ"ח (קטע אחרון), קנ"ט, קס"א

(קטע "מיהו נראה" וקטע "שו"ר").

בענין הדין שאם נפלה לפניו יבמה ונתמנה לכהן גדול, לא יכנוס: למה לא אמרינן

ע"ב (קטע "גם יש ליישב").

קושיית הב"י איך התירו למקורבים למלכות
לספר קומי הלא יש בזה משום
ובחוקותיהם לא תלכו.

ע"ב (קטע "גם יש לתרץ" ולהלן
שם).

תירוצו שהתורה מסרה לחכמים את הכח
לקבוע מה אסור ולמי.

ע"ב (קטע "והנה לכאורה").

דברי הט"ז והפתחי תשובה והמנ"ח בענין
אם תירוצו של הב"י שייך גם על הלאו של
פאות הראש.

ע"ב (קטע אחרון).

שיטת הב"ח שהיכא שאינו עושה כן מפני
שהוא מעונין להדמות להגויים אלא כדי
שלא יהי' לו גנאי מזה שהוא שונה מהם
ליכא משום ובחוקותיהם לא תלכו.

ע"ב (קטע "גם יש לתרץ").

שיטת הגר"א שגם כשאינו עושה כדי
להדמות להם הרי זה אסור, ולכן צוה שלא
לקשט בשבועות בעלים וענפים כי הגויים
עושים כן בחגיגהם.

ע"ב (קטע "גם יש לתרץ").

ביאה

בענין שלש נשים משמשות במוך, ובענין
איסור מוציא זרע לבטלה, ובענין אם אשה
מצווה לא להוציא זרע לבטלה.

בסוף הכרך א'.

ביאת מקדש

דרכו של הגר"ז בשם הגר"ח בביאור
שיטת הרמב"ם שמחוסר כיפורים לוקה מן
התורה על אכילת קודש אבל על ביאת
מקדש הרי הוא לוקה רק מכות מרדות,
דטעמו של הרמב"ם הוא משום דס"ל
שמחוסר כיפורים אינו טמא ממש אלא יש
בו רק הפסול של טומאה, ועל אכילת
קודש הרי הוא לוקה אע"פ שאינו טמא
ממש אלא יש בו רק הפסול של טומאה,
משא"כ על ביאת מקדש הרי הוא לוקה רק
אם הוא טמא ממש.

קנ"ו.

הואיל ואישתרי האיסור של אשת אח
אישתרי נמי האיסור של אלמנה לכהן גדול.
קנ"ח (קטע "וגם האחיעזר"), ק"ס
(קטע "ועכ"פ").

בענין למה לא מתירים ליבם נדה היכא
שפירסה נדה אחרי שנפלה ליבום מטעם
הואיל ואישתרי אישתרי (כלומר הואיל
ואישתרי האיסור של אשת אח אישתרי נמי
האיסור של נדה).

ק"ס.

בגדי כהונה

הצד שהמצוה אינה מעשה הלבישה אלא
שיהי' לבוש בבגדי כהונה.

צ"ב (קטע "איברא").

הצד שהמצוה היא שיהי' לבוש בשעת
העבודה.

צ"ב (קטע "ולא עוד").

הצד שלבישת כל בגד ובגד היא מצוה
נפרדת.

צ"ב ("ברם עיין בערל"נ").

הצד שאפילו אם לבישת כל בגד אינה
מצוה נפרדת, אבל לאחר שגמר ללובשם,
הרי כל המעשה לבישה נחשב חלק
מהמצוה, ולא רק הסוף.

צ"ב (קטע "ובאמת" ולהלן שם).

בענין הא דלא הזכיר הרמב"ם לענין
התכלת של בגדי כהונה שצריכים חלזון.
ס"ט.

בענין אם כלאים בבגדי כהונה הותר או
נדחה.

צ"ב.

בהמה טמאה

בענין המחלוקת בין רבי יהודה ורבנן
בחולין דף ק' אם גיד הנשה נוהג בבהמה
טמאה.

צ"ה, צ"ו (קטע "ברם"), צ"ז

(קטע אחרון).

בחוקותיהם לא תלכו

דעת הקרית ספר שהיכא שרק הכומרים
עושים כן ולא כל הגויים ליכא משום
ובחוקותיהם לא תלכו, ודעת הב"ח שחולק
על זה.

בענין אם החיוב על ביאה במקצת הוא בגלל המקצת מצד עצמו, או האם הוא משום דנחשב כאילו בא כולו. ובענין אם הנפ"מ בין שני הצדדים הוא אם הכנסת מקצת יותר גדול הרי זה נחשב יותר גרוע מהכנסת מקצת יותר קטן.

קנ"ז.

בענין אם יש מ"ד שסובר שטבול יום דקרי אסור מן התורה להכנס למחנה לוי.

קנ"ד (קטע ראשון).

בענין אם מצורע בעל קרי שנכנס למקדש עובר על ב' איסורים או האם הוא עובר רק על איסור אחד אבל מב' סיבות.

ק"ע.

הדרך שאין נזיר לוקה על ספק טומאת מת ברה"י, כי אע"פ שספקו טמא אבל אינה נחשבת בגדר טומאת מת אלא בגדר טומאה חדשה. וכן מטעם זה אין חייבים על זה משום טומאת מקדש.

רכ"א (קטע ג').

בית הכנסת

בענין בית הכנסת שחרב.

קכ"ו.

בית המקדש

שיטת המאירי שמהתורה החיוב של מורא מקדש הוא רק מהעזרה ולפנים, ומורא הר הבית הוא רק מדרבנן. ומשמעות דברי הרמב"ם שגם מורא הר הבית הוא מדאורייתא.

קכ"ה.

שהאיסור שלא להתפנות בהר הבית הוא רק מדרבנן.

קכ"ו (קטע "ועי' במגילה").

משמעות דברי הרמב"ם שהאיסור לעשות תבנית כלים הוא בכלל מורא מקדש.

קכ"ו (קטע "והנה לכאורה").

ספיקת המנ"ח אם מותר לעשות היום כתבנית אהל מועד או שילה או בית ראשון או בית שני או בית שלישי כיון שעכשיו בטלו ואינם בגדר משמשים.

קכ"ו (קטע "והנה גם" וקטע אחרון).

הדרך שבחורבנו החיוב של מורא מקדש הוא רק מדרבנן.

קכ"ו (קטע "ועי' במגילה"). המחלוקת אם קדושה שני' קידשה לעתיד לבוא, ודברי הרמב"ם על קדושת מקדש.

קכ"ו (קטע "ועי' במגילה" וקטע "והנה עי' בערל"נ כאן" ולהלן שם).

בענין הדרך שקדושת מקדש קידשה לעתיד לבוא: האם הכוונה היא שרק קדושה נשארה שם או האם גם שכינה.

קכ"ו (קטע "ותי" ולהלן שם).

הדרך שהשאלה אם יש מורא מקדש בחורבנו מדאורייתא, תלוי' באם קדושת מקדש קידשה לעתיד לבוא. והדרך שאפילו אם קידשה גם לעתיד לבא אבל מורא הוא רק מהבית. והדרך שאפילו אם לא קידשה לע"ל אבל אכתי יתכן שהמורא הוא להקדושה שהיתה קודם.

קכ"ו.

הגדר של "לפני ה'" של שער ניקנור.

קנ"ג.

ברכות

בענין הא דמברכים על מצות ציצית מעומד.

פ"ו (קטע "וכיסוד").

בענין הא דמברכין על מצות הפרשת חלה מיושב.

פ"ו (קטע "וכיסוד").

דברי המג"א שאפשר להוציא אחר ידי ברכת ציצית אע"פ שהמברך עצמו אינו מתעטף.

פ"ו (קטע "ועיין עוד במג"א").

בת קול

בענין אין משגיחין בבת קול.

רס"א - רס"ג.

גיד הנשה

בענין מתי התחיל האיסור של גיד הנשה, בימי יעקב או בסיני, ואם האיסור התחיל בימי יעקב האם הוא נשנה בסיני.

צ"ה, צ"ו (קטע "ברם"), צ"ז (קטע אחרון).

בענין המחלוקת בין רבי יהודה ורבנן בחולין דף ק' אם גיד הנשה נוהג בבהמה טמאה.

צ"ה, צ"ו (קטע "ברם"), צ"ז (קטע אחרון).

גירושין

בענין הא שלפי רבי אליעזר בגירושין חוץ נתרוקנה האישות אצל בעלה השני.
קצ"ג.

גרושה - מחזיר גרושתו

שיטת הר"ף והרמב"ם שיש לאו של מחזיר גרושתו רק אם נתקדשה להאיש השני אבל לא אם נבעלה ולא נתקדשה.
רכ"ז.

בענין אם יסוד האיסור של מחזיר גרושתו הוא רק מה שהוא חוזר ומקדשה, רק שנאמר תנאי דבעינן שגם יבעול אותה. או האם יסוד האיסור הוא רק הביאה, רק שנאמר תנאי דבעינן שהביאה תבוא אחרי שהוא חוזר ומקדשה. או האם מעשה האיסור הוא שניהם יחד, דהיינו הקידושין והביאה יחד.

רל"א בההערה, רל"ו (קטע ועתה").
הדרך שהביא הכ"מ שיש אומרים בדעת הרמב"ם שכל הלאו שלא לבעול אשתו שזינתה הוא רק באופן שגירשה דבכה"ג יש עליו לאו שלא להחזירה ולבוא עליה.
רכ"ח.

בענין יבום וחליצה היכא שהחזיר גרושתו ומת ונפלו הגרושה וצרתה ליבום.
רכ"ט - רל"ו.

דבר שבערוה

בענין אם האיסור של נדה נחשב דבר שבערוה, ע"י בערך נדה, ובערך עריות - כללי.

בענין אם האיסור של יבמה לשוק נחשב דבר שבערוה, ע"י בערך יבום וחליצה - הלאו של יבמה לשוק.

בענין שסוטה מיקרי בגדר ערוה על בעלה וממילא לאוסרה על בעלה מיקרי דבר שבערוה.

ר"י, ר"ד (קטע ראשון וקטע "וכן הביא").

דברי התוס' ר"ד שלהעיד על אשה שהיא זונה (או גרושה או שנשבתית) לפוסלה מן

הכהונה הרי זה בגדר דבר שבערוה, והסוברים דלא חשיב דבר שבערוה. ר"י בההערה השני'.

דור המדבר

בענין אם מתו דור המדבר בתוך שנתם הס', דהיינו לאחר נ"ט שנים שלמות, או האם רק לאחר ס' שנים שלמות, דהיינו בשנתם הס"א.
י"ב (קטע "ועיין ביש"ש").

דיינים

בענין עינוי הדין, ע"י בערך עינוי הדין.
ע"י עוד בערך הוראה.

דברי תוס' בב"ק שמיעוט דיינים הרי הם כמו שאינם. ודברי המהר"ם חביב שהמיעוט דיינים חייבים לעשות כמו הרוב. ודברי הקונטרס הספקות שרק בהסנהדרין הרי הם חייבים לעשות כמו הרוב משום לא תסור.
רנ"ז.

דיני ממונות

ע"י בערך דיינים, ובערך הוראה.

הואיל ואישתרי אישתרי

ע"י בערך אישתרי.

הוראה

ע"י עוד בערך דיינים.

דברי החינוך במצוה ע"ח שההלכה היא כרבים נגד יחיד אפילו אם היחיד הוא יותר גדול מכל אחד מהרבים (אלא שכתב שהיינו רק אם הם קרובים למדריגתו אבל הדעת אינה סובלת שההלכה תהי' כרבים שהם בורים במקום יחיד שהוא חכם).
רנ"ח סק"ב.

דברי הרמב"ן בשם רב האי גאון שבחריף כנגד רבים יעשה הדיין כמו שנראה לו.
רנ"ח סק"ג.

דברי הרמב"ן עצמו שחולק על דברי רה"ג הנ"ל וסובר שהיכא שיושבים בדין בתורת ב"ד ההלכה היא תמיד כמו הרבים, אבל היכא שאינם יושבים בדין, אלא שיש דעות

חליצה

ע"י בערך יבום וחליצה – כל שאינה עולה ליבום אינה עולה לחליצה.

חמותו

בענין הערוה של חמותו, ע"י בערך עריות - חמותו.

חרם

ע"י בערך נידוי.

טומאה**טבול יום**

בענין אם הטומאה של טבול יום לאחר שהוא טבול הרי היא טומאה חדשה או האם היא שיריים מהטומאה הישנה.

קס"א (קטע "גם יש ליישב").

ספק טומאה ברה"י

בענין קושיית תוס' איך לומדים מסוטה שספק טומאה ברה"י טמא, הלא בסוטה כיון שקינא לה ונסתרה יש רגלים לדבר שזינתה ואיתרע חזקתה.

ר"כ (קטע "מיהו הקובץ" ולהלן שם).

הדרך שאין נזיר לוקה על ספק טומאת מת ברה"י, כי אע"פ שספקו טמא אבל אינה נחשבת בגדר טומאת מת אלא בגדר טומאה חדשה. וכן מטעם זה אין חייבים על זה משום טומאת מקדש.

רכ"א (קטע "ג").

דברי תוס' שלא אמרינן ספק טומאה ברה"י ספקו טמא אלא היכא שיכול להיות, אבל לא כגון היכא שיש ספק על שני אנשים איזה מהם נטמא, דהתם אין מטמאים שניהם משום ספק טומאה ברשות היחיד כיון שאי אפשר להיות ששניהם טמאים.

רכ"א (קטע אחרון).

בענין אם גם לענין להקל (כגון לשרוף תרומה) עשתה התורה ספק כודאי.

רי"ט.

יבום וחליצה

גדר מצות יבום וגדר קנין יבום

בענין אם במצות יבום גם הגמר ביאה הוא

שונות בהלכה מסוימת, נקטינן כרב האי גאון שבחריפים נגד רבים יעשה כמו שנראה לו, אלא שהני מילי היכא שהחריפים הם ג"כ כמה, ולא רק יחיד, כי אין ההלכה כיחיד כנגד רבים אפילו אם הוא חריף טפי, והוכיח כן מר"א בן הורקנוס.

רנ"ה סק"ג סק"ד.

דברי הקובץ הערות שמחלוקת בית שמאי ובית הלל הרי זה דומה למחלוקת בתוך הסנהדרין, כי היתה מחלוקת בין כל חכמי ישראל ובכה"ג הרי זה דומה לסנהדרין, ומש"ה חייב הצד המיעוט לעשות כצד הרוב משום לא תסור.

רנ"ז.

בענין אם לפי המ"ד שסובר שבית שמאי לא עשו כדבריהם אלא כדברי בית הלל, הרי זה ה"י רק לחומרא או גם לקולא.

רע"א, רע"ג, רע"ה.

דברי הכסף משנה שהכלל שהלכה היא כרבא, הוא רק כשהוא חולק עם אביי אליבא דכו"ע, אבל לא היכא שהם חולקים רק בדעת מ"ד אחד.

רנ"ו בההערה השני'.

הידור מצוה

בענין אם צריכים להדר אחרי טלית נאה או רק אחרי ציציות נאות, ע"י בערך ציצית - כללי.

זב

שיטת תוס' שרק לענין פסח הבא בטומאה אמרינן שמחוסר כפרה דזב כזב דמי, וכן גם לענין ביאת מקדש אם הוא זב בעל ג' ראיות לאחר שטבל כיון שהוא גם מחוסר כפרה וגם טבול יום.

קנ"ד (קטע ראשון), קנ"ו.

חייבי לאו ועשה

ע"י בערך עריות - חייבי לאו ועשה.

בענין יש ממזר מחייבי לאוין, ע"י בערך ממזר.

חלה

בענין הברכה, ע"י בערך ברכות.

ט"ו סק"א (קטע אחרון).

מה שצידד המנ"ח שאפילו אם כשבעל שלא בפני עדים אינו קונה אבל בכל זאת את המצוה הרי הוא שפיר מקיים.

ט"ו סק"א (קטע אחרון).

דברי המנ"ח שלפי המ"ד שסובר מצות צריכות כוונה אם בעל היבם שלא לשם מצוה הרי הוא קונה אע"פ שאת המצוה לא קיים.

ט"ו סק"א (קטע "והנה המנ"ח").

בענין אם גם היבמה מצווה במצות יבום או האם רק היבם.

מ"א סק"א, ע"ז (קטע "והנה לכאורה ה"ה").

בענין שיטת רש"י שהיכא שאין היבמה רוצה להתיבם כופין את היבם לחלוץ, והחולקים עליו.

מ"ט.

שיתכן שיש שיטה שנהי שב"ד אין כופין אותה להתיבם היכא שהיבם הוא מוכה שחין וכדומה אבל היבם עצמו שפיר רשאי לכופה אם הוא יכול.

מ"ט.

הדרך שאפילו אם הבעל קידשה חוץ מאחיו, הרי היא נופלת ליבום לפני האח.

קצ"ט (קטע "ותי"י"י ולהלן שם).

מצות יבום והאיסור של אשת אח

דברי רש"י שהיבם אינו יכול לקדש את היבמה בקידושין רגילים כי אין קידושין תופסין בחייבי כריתות.

מ"ה סק"ח (קטע "וכן הוכיח").

בענין אם האיסור של אשת אח הותר לענין יבום, או רק נדחה.

מ"ה, ק"נ סק"ב בהערה הראשונה, קס"ג, קע"ט.

בענין מה שהאיסור של אשת אח הותר לגמרי ביבום, ונחשב שאין כאן בכלל סיבת האיסור של אשת אח: האם ה"הותרה" הנ"ל היא בגלל עצם העובדא שמת בלי בנים ונפלה ליבום אפילו אם כבר נפקעה

חלק מהמצוה, או האם סגי גם בהערה. ובענין אם המצוה היא המעשה ביאה רק שנאמר תנאי נוסף שכדי שהביאה תהי' קיום המצוה צריכים גם שהביאה תקנה אותה, או האם המצוה היא עצם הקנין שהוא קונה אותה ע"י הביאה.

ט"ו, מ' סק"א, מ"א סק"א, קע"ה, קפ"ז סק"א (קטע "ומצד שני" וקטע "גם י"ל") סק"ד (קטע "והנה האחיעזר") סק"ו (קטע "והאחיעזר") סק"ז.

דברי הרמב"ן והרשב"א והריטב"א שאע"פ שקונה משעת הערה, אבל גם גמר ביאה הוא מצוה.

ט"ו סק"א (קטע "ועכ"פ").

משמעות דברי התוס' הרא"ש שגם בביאה שני' יש מצוה.

ט"ו סק"א (קטע "ועיין בתוס' בדף ח"), ק"פ, קפ"א.

הדרך שביבום האישות של הבעל מתנתקת להיבם.

ג' (קטע "מיהו יש לדחות"), רי"ג (קטע "והנה גם"), רי"ז (קטע "והנה גם"), רכ"ט (קטע "ויש לעיין ולהלן שם), רל"א (קטע "ועוד"), רל"ה (קטע "ובחידושי").

בענין למה כסף ושטר אינם מועילים ביבמה מהתורה לעשות לכה"פ מדריגה של קידושין רגילים.

מ"ה סק"ח (קטע "וכן הוכיח").

טעם המצוה

בענין אם היסוד והתכלית של מצות יבום הם להקים זרע להמת.

ט"ו סק"א (קטע "ולקמן").

דיני קיום המצוה

שיטת הר"י שבשביל המצוה אין צריכים ביאה שראוי להוליד ממנה.

ט"ו סק"א (קטע "ועוד כתב" ולהלן שם).

דברי הרי"ז שהיבם קונה רק אם בעל בפני עדים.

הזיקה, או האם הוא הותר רק בגלל שיש עכשיו זיקה, או האם הוא הותר רק לאחר שהוא מקיים את המצוה ע"י ביאה זו.

מ"ה.

בענין אם ביאה שני' מותרת ביבום משום שהאיסור של אשת אח הותר ולא רק נדחה, או האם הוא משום שלא מסתבר לומר שאמרה התורה שיבוא עלי' ויגרשנה.

קע"ט.

עוד בענין הא דביאה שני' מותרת, וכן בענין מה שמגרשה בגט ומחזירה.

מ"ה סק"ז.

בענין הדין שאם נפלה לפני יבם קטן תתיבם ותגדלנו.

מ"ה סק"ד (קטע אחרון) סק"ח (קטע "והאמרי משה").

בענין שביאת מעוברת לא שמה ביאה, ובכל זאת המיבם יבמה מעוברת אינו חייב משום אשת אח.

מ"ה סק"ח (קטע "והאמרי משה").

דברי אבא שאול שאוסר יבום שלא לשם מצוה

דברי אבא שאול שאוסר יבום שלא לשם מצוה.

מ"ה סק"ח (קטע "ומדברי אבא שאול").

הלאו של יבמה לשוק

בענין אם לכו"ע יש לאו של יבמה לשוק, או האם לפי רב שסובר שכוונת "לא תהי' אשת המת החוצה לאיש זר" היא לומר שאין קידושין תופסין ביבמה לשוק אין פסוק כדי לומר שיש לאו כמו שיש לפי שמואל.

רמ"ט, רס"ט.

בענין אם הלאו של יבמה לשוק הוא משום שהיא נחשבת עוד במקצת אשת המת, או האם הוא משום זיקתה להיבם, או האם הוא בגדר חוק בלי טעם ידוע.

קס"ב.

בענין אם לפוטרה מיבום וחליצה חשיב דבר שבערוה וצריכים שנים.

ר"י (קטע אחרון).

זיקה

שגם המ"ד שסובר "אין זיקה" הרי הוא מודה שיש מיהא מהתורה זיקה מסוימת בין היבם להיבמה לגבי כמה דינים.

נ"ג בההערה הראשונה.

הדרך שיש זיקה נפרדת לענין חליצה.

קע"ז בההערה השני'.

בענין אם זיקה יכולה לתפוס בעריות או האם אינה יכולה לתפוס כמו שקידושין אין תופסין בעריות.

מ' סק"ב, מ"ב (קטע אחרון).

הדרך שאין קידושין תופסין גם היכא שאין כאן האיסור של הערוה אם יש כאן מיהא השם של הערוה, כי מספיק בזה שיש כאן הסיבה של האיסור, אלא שהיינו רק בקידושין רגילים, אבל לא ביבום, כי קנין יבום וזיקת יבום שפיר יכולים לחול כל היכא שאין האיסור בפועל.

מ' סק"א (קטע "ב"), רמ"ח (קטע "ועיין גם בקובץ הערות"), (ר"נ סק"ה).

הדרך שלאחר שייבם אח אחד או חלק, מעתה נשאר שמעולם לא היתה זקוקה להאחים האחרים, וכן אם נתיבמה צרה אחת או נחלצה, מעתה נשאר שהאחרות לא היו זקוקות, ובענין אם הכוונה בזה היא שנעשה דין של עקירה למפרע, או האם זה בגדר גילוי מילתא ובירור שבאמת מעולם לא היתה זקוקה.

ר' בההערה השני' (ובקטע "מיהו האמרי משה"), ר"ב (קטע "וי"ל").

נאסרה שעה אחת

דברי תוס' שהטעם למה כל יבמה שנאסרה בשעת נפילה אסורה עולמית הרי זה משום שאין זה "דרכי נועם" שתחזור למצוותה.

י"ד.

בענין הא דאם נאסרה שעה אחת הרי היא אסורה עולמית: מה יהי' היכא שנאסרה אבל אח"כ נעקר האיסור למפרע. וכן מה

יהי היכא שאח"כ נתברר שלא היתה אסורה, רק שבתחילה לא ידענו מזה. רמ"ג.

הדרך שאיסור אשת אח מגפילה זו אינו גורם להדין של נאסרה שעה אחת.

קצ"ח בההערה הראשונה.

דברי הרשב"א בדף מ"א ע"א על "הותרה ונאסרה וחזרה והותרה (הרי היא) חוזרת להיתירה", שהכוונה היא שהיא חוזרת רק להיתירה, כלומר שאין איסור של אשת אח כי לאחר שמסתלק האיסור של אשת אח הרי הוא נשאר מסולק ואינו חוזר, אבל אינה חוזרת למצוותה.

י"ג סק"ה, מ"ה סק"ד סק"ו סק"ח (קטע "והאמרי משה"), קנ"ט (קטע ראשון וקטע אחרון), ק"ס בההערה, קס"ג, קע"ג, קצ"ט (קטע אחרון), ר' (קטע "מיהו הרשב"א"), ר"ב (קטע "ועכ"פ"), ר"ג (קטע "והנה באות" ולהלן שם), ר"ט (קטע "ותי").

בענין היו לו בנים ומתו לאחר מיתתו.

י"ד סק"ב.

כל שאינה עולה ליבום אינה עולה לחליצה

בענין אם עצם העובדא שאינה עולה ליבום הרי זה הדבר שמבטל את הדין של חליצה אפילו אם הסיבה אינה שייכת גבי חליצה, או האם הכוונה היא שאותו דבר שמבטל את הדין של יבום מהני גם לבטל את הדין של חליצה וממילא אם הסיבה אינה שייכת גבי חליצה הרי היא שפיר עולה לחליצה.

קצ"ב (קטע "והגרש"ש" וקטע "והנה בדברינו"), רי"ט, רכ"ט (קטע אחרון), ר"ל (קטע "מיהו לפ"ז").

דברי הקובץ הערות ששני דינים נפרדים נכללים בכל שאינה עולה ליבום אינה עולה לחליצה, א', שאם אינה בת זיקת יבום אינה בת זיקת חליצה, ב', שאפילו אם היא שפיר בת זיקת יבום אבל אם אין אפשרות ליבם אותה אז חליצתה פסולה.

קצ"ב (קטע "ועכ"פ" ולהלן שם).

הדרך שכל היכא שאינה מתיבמת מסיבת ערוה (כגון בעלת תנאי) אמרינן שכל שאינה עולה ליבום אינה עולה לחליצה אע"פ שאינה עכשיו בגדר ערוה (כמו בבעלת תנאי), אבל כדי לפטור את הצרה בעינן שתהי ערוה ממש.

ב' סק"א (קטע "והנה מאידך") סק"ב (קטע ראשון), י"ג סק"א (קטע אחרון), קצ"ב, רי"ט בההערה השני.

שהיכא שהיבמה נדרה הנאה מהיבם הרי היא צריכה חליצה אע"פ שאי אפשר ליבם אותה.

קצ"ב (קטע "והנה הרמב"ן" וקטע "שו"ר" וקטע "עוד כתב" וקטע "גם צ"ע").

דברי הרמב"ם שאשת מלך פטורה מחליצה משום שכל שאינה עולה ליבום אינה עולה לחליצה, וצ"ע מ"ש מגודרת.

קצ"ב (קטע "גם צ"ע").

האיסור שיש על היבם והאחים שלא לבעול אחרי יבום או חליצה את החלוצה או את הצרות.

דברי הירושלמי שלמ"ד שחייבים על הצרות כרת כי נתברר שלא היו זקוקות, אם קיבלה צרה אחת קידושין מהשוק ואח"כ נתיבמה השני הרי הקידושין של זו לשוק חליץ למפרע כי נתברר שלא היתה זקוקה.

ר"ב (קטע "וי"ל").

קושית הירושלמי על זה דא"כ למה אם מת היבם לאחר היבום הרי היא מתיבמת לשאר האחין, הלא ע"י שהיבם ייבם הרי נתברר שלא היתה זקוקה לשאר האחין וא"כ נשאר שהיא אסורה עליהם באיסור אשת אח מהנישואין הראשונים.

ר"ב (קטע "וי"ל").

בענין אם הכוונה בשליחותיהו דאחין קעביד היא לדין שליחות ממש, או האם הכוונה היא רק שכשם שהיבום והחליצה מפקיעים את הזיקה של המיבם והחולץ כמו כן הרי הם מפקיעים את הזיקה גם משאר האחים.

ר' בההערה השני', ר"א בההערה השני', ר"ח (קטע "ונראה").

ביאור דברי רבי יוחנן שהאחין והצרות אסורים אחרי יבום בלאו ולא בכרת: האם אין כרת משום שהאיסור של אשת אח הותר בשעת נפילה ושוב אינו חוזר, רק שיש לאו חדש של לא יבנה, או האם הוא משום שהכתוב נתקן להאיסור של אשת אח מכרת ללאו.

ר', ר"א בההערה השני', ר"ג (קטע "והנה באות ר").

הדרך שאפילו אם סוברים כהרמב"ם שעל חייבי לאו דקהל לוקין רק אם גם קידש אבל בחלוצתו י"ל דלוקה על ביאה לחוד.

ר"א (קטע "ועיין בערל"נ").

בענין אם הגורם ל"כיון שלא בנה שוב לא יבנה" הוא עצם מעשה החליצה, או האם הגורם הוא הפקעת הזיקה.

ר"ח (קטע "מיהו באמת").

בענין אם הלאו של לא יבנה הרי הוא ביסודו איסור ביאה או האם הוא איסור לעשות מעשה יבום (שהוא מעשה ביאה).

ר"א (קטע "ויש לחקור לפי").

שיטת הרמב"ם שהחלוצה אסורה על החולץ רק מדרבנן, וכן שאין על האחים והצרות לאו אלא רק איסור דרבנן.

ר"א (קטע "והנה הרמב"ם" ולהלן שם), ר"ב.

דברי הרמב"ן שמונה "לא יבנה" ללאו מתרי"ג.

ר"א, ר"ג (קטע "אולם").

בענין "הבא על יבמה ובא אחד מן האחין על צרתה".

ר"ח, ר"ט.

מאמר

בענין אם במאמר תיקנו באמת אישות דרבנן, או האם רק פסלו אותה על האחין, רק דמכיון שהיא נפסלת על האחים הרי היא נראית כאשתו של בעל המאמר ומש"ה הרי היא צריכה גט.

י"ט (קטע "ולקמן").

דברי רש"י שבמאמר הרי הוא קונה ב"מקצת מדרבנן".

י"ט (קטע "ולקמן").

ערוה שנפלה ליבום

בענין בעלת תנאי, ע"י לעיל ב"כל שאינה עולה ליבום אינה עולה לחליצה".

שמה שנשאר איסור אשת אח על הערוה אינו דבר פשוט.

א' (קטע "ועכ"פ").

בענין אם על נדה שנפלה ליבום יש איסור אשת אח בשעת נידתה ולא מהני אז חליצה.

י"ג.

בענין למה בנדה שנפלה ליבום לא מהני הא דאין עדל"ת שיש בו כרת לפעול שלא מהני בה יבום בשעת נידתה כמו שלא מהני בחייבי לאו ועשה כיון שאין עדל"ת ועשה.

י"ג סק"ד.

בענין למה לא מתירים ליבם נדה היכא שפירסה נדה אחרי שנפלה ליבום, מטעם הואיל ואישתרי אישתרי.

ק"ס.

בענין הא דאשת אחיו מאמו פטורה מחליצה.

ט'.

בענין אם מותר לחלוץ לערוה.

ל"ב.

בענין דינו של רבי שמעון בשתי אחיות שנפלו לפניו ליבום מב' אחין.

מ"ה סק"ח (קטע "והגרש"ש").

הדרך שרבי שמעון אסר אותן משום שאחיות בזיקה הרי הן בגדר ערוה, ולא משום אשת אח.

קע"ג.

בענין "ייבם ואח"כ נולד".

ר"ה.

שיטת תוס' שהיכא שנשא מת ואח"כ נשא חי, אשר בכה"ג הרי היא אסורה על החי משום אשת אח ולא משום אחות אשה, א"כ לאחר מיתת האח הרי היא נשארת אסורה על החי ואינה ניתרת להחי ליבום

כמו כל אשת אח, כי שאני הכא דמכיון שאם יפקע האיסור של אשת אח הרי יחול האיסור של אחות אשה, מש"ה נשאר האיסור של אשת אח (בלי אחות אשה), וכתבו תוס' שהיא פוטרת צרתה.
ב' סק"א (קטע ראשון).

צרת ערוה

בענין אם לפי רבי בדף ח' יש כרת על צרת ערוה.

קצ"ז.

שמה שנשאר איסור אשת אח על הצרה אינו דבר פשוט.

א' (קטע "ועכ"פ").

הדרך שיש שם חדש של ערוה שנקראת צרת ערוה.

ד', קצ"ב, רל"א (קטע "והסיק").

הדרך שצרת ערוה, נחשבת היא עצמה כהערוה המקורית וכגון צרת בתו שגם הצרה עצמה נחשבת בגדר בתו.

א' (קטע "והנה לכאורה הי' נראה"), ב' סק"א (קטע "ובגדר הדברים") ובהערה שם, ל"ט (קטע "והנה כבר הבאנו"), קצ"ב בהערה הראשונה והשני, רמ"ו סק"ה.

בענין אם איסור אשת אח שלא ניתר ליבום (וכגון הציור הנ"ל של צרת ערוה, ועוד ציורים) מהני לפטור את הצרה.

א' - ו*, קס"ז, קצ"ב (קטע "והנה הקובץ" ולהלן שם) ובהערה הרביעית שם, קצ"ז בהערה האחרונה, קצ"ח בהערה הראשונה, רכ"ג סק"ו, רכ"ו סק"ג (קטע ראשון), ר"ג סק"א סק"ג.

דברי תוס' שערוה שנתחדשה לאחר מיתת הבעל אינה פוטרת את צרתה.

קצ"ז (קטע "ועוד הקשה"), רמ"ד, רמ"ח בהערה, ר"ג סק"ב סק"ד.

בענין הא דאשת אח שלא הי' בעולמו פוטרת את צרתה.

ב' סק"א (קטע ראשון וקטע "וע"ע

שם באות ה'"), סק"ב (קטע "והנה לעיל" ולהלן שם).

בענין אילונית פוטרת את צרתה.

ב' סק"א סק"ב, ו', קס"ז, קס"ח סק"ב סק"ג, קצ"ב (קטע "והנה הקובץ" ולהלן שם) ובהערה הרביעית שם, רמ"ז.

שבשביל הדין של צרת צרה צריכים שכל השלשה היו צרויות יחד (עיי"ש הציורים).

קצ"ו.

ביאור המחלוקת שבין בית שמאי ובית הלל בצרת ערוה.

קצ"ז (קטע ראשון).

עוד בענין המחלוקת בית שמאי ובית הלל. רמ"ט - רנ"ב.

בענין בעלת תנאי, ע"י לעיל ב"כל שאינה עולה ליבום אינה עולה לחליצה".

בענין דעת תוס' ש"בעלת תנאי" פטורה אפילו מחליצה ובכל זאת אינה פוטרת את צרתה.

ב' סק"א (קטע "והנה מאידך") סק"ב (קטע ראשון), י"ג סק"א (קטע "והנה עיין בערל"נ"), קצ"ב, רי"ט בהערה השני.

בענין היכא שאפשר להתיר את האיסור ערוה להיבם, האם יש עלי' זיקה ואינה פוטרת את צרתה (וכגון כשהיא אסורה על היבם משום אשת איש של בעלה הראשון שגירשה חוץ מהיבם).

קצ"ז.

בענין היכא שאין כאן אישות אפילו מדרבנן, רק שצריכה גט כי היא נראית כאשת איש, האם אמרינן שהיא אוסרת את צרתה ליבום.

י"ט, כ' (קטע "והנה הרמב"ם").

בענין אם אחרי אפקעינהו רבנן להקידושין של הערוה, צרתה נשארת אסורה ביבום.

סוטה וצרתה

הסוגיא של צרת סוטה.

ר"י - רכ"ו.

הסוכרים שסוטה ודאי, חולצת.

ל"ה (קטע ראשון וקטע "והנה הריטב"א"), רכ"ד (קטע "וכעין"), רכ"ו סק"ד.

בענין אם "טומאה כתיב בה כעריות" קאי על יבום או האם זה קאי על האיסור להבעל, ואם זה קאי על האיסור להבעל א"כ איך רואים מזה שהיא כערוה גם על היבם.

רי"ג, רכ"ג סק"א, ר"ל (קטע "והנה כבר הבאנו"), רמ"ו סק"ב.

בענין אם הטעם למה הסוטה עצמה פטורה מיבום וחליצה הוא משום טומאה כתיב בה כעריות, או האם היא פטורה משום הדרשה של לאחר ולא ליבם, ורק את הצרה ילפינן מטומאה כתיב בה כעריות.

רי"ב.

בענין אם מה שאסרה התורה סוטה ודאי ליבום הרי זה ביסודו איסור טומאה כמו האיסורים של הסוטה להבעל ולהבועל, וזהו הכוונה בטומאה כתיב בה כעריות, או האם האיסור של סוטה להיבם הרי הוא ככל איסורי ביאה של שאר העריות שאינן בגדר איסור טומאה רק שהתורה גילתה כן ע"י שכתבה המלה טומאה כמו שכתוב בעריות, והרי זה כעין ג"ש.

רי"ב, רי"ג, רכ"ב (קטע "ובחידושי הגרש"ש"), ר"ל (קטע "והנה כבר הבאנו"), רמ"ו סק"ב.

לפי הצד ש"טומאה כתיב בה כעריות" קאי על הסוטה עצמה ולא רק על צרתה (ואינו בגדר גזירה שוה בעלמא), האם הכוונה היא שהיא נחשבת חפצא של ערוה ממש על היבם, או האם זה רק בגדר ילפותא שיש להסוטה הדינים של ערוה.

רי"ב, רי"ט (קטע אחרון).

בענין "לאחר ולא ליבם": הביאור שהאמור בזה הוא שהיא אסורה להיבם כי שהיבם מקבל את כל האיסורים שהיו על הבעל.

רי"ג (קטע "מיהו נראה").

שלפוטרה מיבום וחליצה הרי זה נחשב

בגדר עשיית דבר שבערוה ומש"ה צריכים שנים כדי לברר דבר זה.

רי"י (קטע אחרון).

בענין צרת סוטה היכא שיש עד אחד שנטמאה (אחרי קינוי וסתירה).

רי"י.

הדרך בתוס' שהסוטה וצרתה פטורות מחליצה אבל לא הצרת צרה.

ל"ח סק"ב.

קושיית הרא"ש שנפטור ספק סוטה מיבום וחליצה משום שהתורה עשתה בה ספק כודאי.

רי"ד (קטע "מיהו מדברי").

בענין אם הביאה הראשונה של סוטה ספק עם היבם הרי היא אסורה מהתורה, או האם היא אסורה רק מדרבנן גזירה אטו ביאה שני', אבל מהתורה הדין נותן שמצות יבום תדחה את האיסור.

רי"ז, רל"ה.

בענין אם נשאר על ספק סוטה שנפלה ליבום האיסור של אשת אח.

רכ"ו סק"ג.

בענין צרת ספק סוטה.

רכ"ו.

בענין אם אשת כהן שנאנסה פטורה מן היבום ומן החליצה משום דטומאה כתיב בה כעריות (והגמ' בענין היכא שהיבם הוא חלל).

רכ"ה.

מחזיר גרושתו וצרתה

בענין יבום וחליצה במחזיר גרושתו וצרתה.

רכ"ט - רל"ו.

ממאנת וצרתה

בענין יבום וחליצה בממאנת וצרתה.

רל"ז - רמ"ד.

אשת שני מתים וצרתה

בענין יבום וחליצה באשת שני מתים וצרתה.

ב' סק"ב (קטע ראשון), קצ"ב ובהערה הרביעית שם, קצ"ח, קצ"ט.

לאוין שהעשה של יבום דוחה לא תעשה
הלא האשה עוברת על הלאו ואינה מצווה
בהעשה, ותירוצים על זה.

מ"א סק"א.

הקושיא איך שייך לומר ביבום בחייבי לאוין
שעשה דוחה לא תעשה אפילו לגבי האיש
הלא כיון שהאשה אינה מצווה בהעשה הרי
העשה הוא עשה שאינו שוה בכל.

ע"ז (קטע "והנה לכאורה ה"ה").

בענין הדין שאם נפלה לפניו אלמנה ונתמנה
לכהן גדול לא יכנוס: למה לא אמרינן
הואיל ואישתרי האיסור של אשת אח
אישתרי נמי האיסור של אלמנה לכהן גדול.

קנ"ח (קטע "וגם" ולהלן שם),
ק"ס (קטע "ועכ"פ").

ילפותות

בענין אם אפשר להוציא מהפסוק לאו או
עשה אפילו אם צריכים את הפסוק לעיקר
הדין.

ר"ב (קטע "והנה עיין בקרן אורה"),
ר"ג (קטע "ועכ"פ" ולהלן שם), ר"ט
(קטע "ולכאורה גם" וקטע אחרון).

בענין המדה של "דבר שהי" בכלל ויצא מן
הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא
ללמד על הכלל כולו יצא": האם היא
מועלת אפילו כשיש לפרוך פירכא שאולי
רק בהדבר שיצא מן הכלל הרי הדין כך.

קמ"ב סק"א (קטע "מיהו עיין
במכילתא").

שהפירכא של "ישנן בשאילה" (שאלת
חכם) הרי הוא פירכא של סברא, אבל
הפירכא של "אינו שוה בכל" הרי הוא
פירכא של קולא בעלמא אבל אין בזה שום
סברא לחלק.

פ"א.

בענין הא שסובר אביי בסנהדרין דף ע'
ע"א שהיכא דהוי בגדר גילוי מילתא
מזהירין ועונשין מן הדין, ורבא שם חולק
על זה.

כ"ד (קטע אחרון), כ"ח.

דברי תוס' שאשת שני מתים פוטרת צרתה.

ב' סק"ב (קטע "אלא שהגרנ"ט"),
קצ"ב בההערה הרביעית.

טעמו של הרמב"ם שהשמיט את הדין של
אשת שני מתים.

קצ"ז בההערה השלישית.

חייבי לאו ועשה

חקירת הפרשת דרכים בענין אם בחייבי
לאו ועשה נשאר איסור אשת אח ובכל זאת
אינה פוטרת צרתה.

ב' סק"א (קטע "והנה מאידך")
סק"ב (קטע "והנה הגרנ"ט שם"),
י"ג סק"א בההערה, ל"ט (קטע
"והנה כבר צידד" ולהלן שם), מ"ב
(קטע "מיהו אכתי" ולהלן שם)
ובההערה הראשונה שם, קס"ח
סק"ב, קע"ז (קטע "והנה מדבריהם"
ולהלן שם), קצ"ב (קטע "מיהו
צ"ע"), רכ"ו סק"ג (קטע ראשון).

בענין למה "אם בעלו לא קנו" אם נאמר
שאינן כאן האיסור של אשת אח.

מ"ב בההערה הראשונה.

דברי הגרש"ש שבחייבי עשה, וחייבי לאו
ועשה, נהי שלא קנה, אבל הרי זה רק לענין
שאינן זה פוטר את הצרה, וכן לענין שהיא
עצמה צריכה חליצה, אבל שפיר קנה בה
קנין אישות של יבום.

קע"ח.

הדרך שחייבי עשה (וחייבי לאו עשה)
צריכות חליצה רק מדרבנן.

קצ"ב (קטע "עוד כתב").

קושיית הרא"ש שחייבי עשה (וחייבי לאו
ועשה) יפטרו צרתן כמו אילונית, ותירוצו.

קס"ח סק"ב.

הקושיא איך אמרינן ביבום בחייבי לאוין
שעדל"ת אפילו כשאפשר לקיים את המצוה
ע"י אח אחר או צרה אחרת בלי לעבור על
הלאו.

מ"א סק"ג.

הקושיא איך שייך לומר ביבום בחייבי

בענין אם פירכא של סברא, דהיינו היכא שהדבר שגורם את הדין אצל המלמד אינו קיים בהנלמד, אפשר לפרוך גם על היקש.

י"ג סק"א (קטע "וביאר").

הסוברים שההיקש של ר' יונה (שהוקשו כל העריות יחד) נאמר רק לענין העראה, וכן לענין הא דאין קידושין תופסין בעריות.

י"ג סק"א (קטע "כרם האחיעזר") ובהערה שם.

הסוברים שההיקש של ר' יונה נאמר רק על דינים שהם מיוחדים לערוה.

קל"ג.

הדרך שההיקש של ר' יונה נאמר רק לחומרא ולא לקולא.

ר"ל (קטע "ובדעת").

בענין דרשינן סמוכין.

ג' - ס'.

דברי התיו"ט שלכו"ע דרשינן טעמא דקרא כשאין יוצא מזה נפ"מ לדינא.

קמ"ט סק"א.

בענין היכא שע"י שנדרוש טעמא דקרא לא יהי' נחשב שיצא לדון בדבר חדש, ונוכל להחזירו לכללו, האם זה נחשב שיש נפ"מ לדינא מזה שדורשים טעמא דקרא, או האם זה נחשב רק תוצאה שבאה לאחר מכאן.

קמ"ט סק"א בהערה.

דברי הריטב"א בר"ה דף ט"ז שאסמכתות הרי הן בכלל כוונת הפסוק, רק שלא בדרך חיוב, ודעת הרמב"ם בזה.

רנ"ג סק"ב בהערה.

כהונה

לא יקח ולא יחלל

הדרך שהלאו של לא יחלל הוא על העובדא שהוא מחלל אותה, ולא על מעשה הביאה (והלשון של לא יחלל אינה רק בגדר תיאור המעשה אלא לשון זו היא באמת יסוד הלאו).

מ"ד סק"ב בהערה השני'.

דברי הרמב"ם שהיכא שאין הביאה מוספת חילול אינו עובר על הלאו של לא יחלל.

מ"ד סק"ב (קטע "ועכ"פ").

בענין המחלוקת בין אביי ורבא בקידש לוקה וכו'.

רל"ה בהערה, רל"ו (קטע אחרון).

בענין הדרך בדברי רבא שאם קידש ובעל הרי הוא לוקה גם משום לא יקח: האם לא יקח הוא לאו על הקידושין בתנאי שיבעול, או האם הוא לאו על ביאה שאחרי קידושין דהיינו ביאת אישות.

מ"ד סק"ב בהערה השני'.

קדושים יהיו

בענין אם העשה של קדשים יהיו שנאמר לכהנים הרי הוא בגדר קיום עשה או האם הוא בגדר איסור עשה.

פ"ב (קטע "מיהו לכאורה").

בענין מה שעשה דוחה לא תעשה ועשה בתגלחת כהן מצורע.

פ"ב (קטע "מיהו לכאורה").

וקדשתו

דברי הכסף משנה בשם הריב"ש בשם הראב"ד שאפילו מי שיכול למחול על כבודו (כמו כהן למ"ד שכבודו מחול) אינו יכול למחול על בזיונות.

צ"ח סק"ב.

נשיאות כפים

שיטת הרמב"ם והטור שכהן שהרג את הנפש לא ישא את כפיו אפילו אם הרג בשוגג.

קמ"ז סק"א.

שיטת הראב"י שכהן שהרג את הנפש לא ישא את כפיו דוקא אם הוא מפורסם להרוג ומועד לכך.

קמ"ז סק"ב.

שיטת רבינו שמחה שכהן שהרג את הנפש לא ישא את כפיו דוקא אם הוא עומד עוד במרדו ולא עשה תשובה.

קמ"ז סק"ב.

הדרך דהוי רק איסור לכתחילה לישא את כפיו אבל בדיעבד אם בירך חלה הברכה.

קמ"ז סק"ג.

הדרך שאין הברכה חלה.

קמ"ז סק"ד.

בענין אם לא ישא את כפיו גם אם הרג באבר אחר ולא עם ידיו.

קמ"ז סק"ה.

בענין אם הרמת ידיו בשעת הברכה מעכבת.

קמ"ז סק"ד.

כהן גדול

כבוד כהן גדול

דברי הכסף משנה בשם הריב"ש בשם הראב"ד שאפילו מי שיכול למחול על כבודו (כמו כהן גדול למ"ד שכבודו מחול) אינו יכול למחול על בזיונות.

צ"ח סק"ב.

העשה של בתולה לכהן גדול, והלאו של אלמנה

דברי רעק"א שרק הכהן גדול מצווה על העשה של בתולה בעמיו יקח אשה, ולא האשה, אבל האשה שפיר עוברת על הלאו של אלמנה לא יקח.

פ"ג סק"א.

דעת הרשב"א שהעשה של בתולה לכהן גדול הוא בגדר איסור עשה שאוסר בעולה. (ודעת הרמב"ם שבבתולה לכהן גדול גם קיום עשה שיקח בתולה. ודעת הרמב"ן ש"זהו אשה בכתולי" יקח" הרי זה איסור עשה שאוסר בעולה, אבל "כי אם בתולה בעמיו יקח אשה" הרי זה ציווי חיובי שיקח בתולה).

מ"ד סק"ב (קטע "והנה שיטת הרשב"א").

בענין הדין שאם נפלה לפניו יבמה ונתמנה לכהן גדול לא יכנס: למה לא אמרינן הואיל ואישתרי האיסור של אשת אח אישתרי נמי האיסור של אלמנה לכהן גדול.

קנ"ח (קטע "וגם האחיזור"), ק"ט (קטע "ועכ"פ").

כותי

בענין אם עשו כותים כעכו"ם גם לקולא (למ"ד גירי אמת הן דקי"ל שאח"כ נעשו מומרים ועשאום כגוים גמורים).

רפ"ד.

כיבוד אב

כללי

שכבוד הוא במעשים חיוביים ומורא הוא ע"י שוא"ת.

צ"ח סק"א (קטע "ברם לכאורה"), קי"ט (קטע "והמקנה").

בענין שאם אינו מקיים ציווי אביו (שאין להאב הנאה מגוף הדבר) הרי זה נחשב סותר את דבריו שהוא ממילי דמורא, והצד שקיום הציווי נחשב בגדר כבוד. (דברי ספר המקנה, והרמב"ן והרשב"א במכילתין, ורעק"א בתשובה ס"ח בענין זה).

צ"ח סק"א (קטע "ברם ראיתי"), קי"ח (קטע "ב" וקטע אחרון), קי"ט.

דברי רבינו יונה והחרדים שהיכא שהוא עובר על מילי דמורא הרי הוא נקרא גם בגדר מקלה.

צ"ח סק"א (קטע ראשון).

בענין "אתה ואמך חייבים בכבוד אביך": בענין היכא שעבר ושמע לאמו, האם יש בידו מיהא מצות כיבוד אם.

ק"ה (קטע "ולכאורה").

מחילת האב

דברי הכסף משנה בשם הריב"ש בשם הראב"ד שאע"פ שאב יכול למחול על כבודו אבל על בזיונות לא מהני מחילה.

צ"ח סק"ב.

בענין ההיתר של בן להסב בליל פסח לפני אביו.

צ"ח סק"ב.

אביו רשע

בענין כיבוד אב כלפי אביו רשע: שיטת הרמב"ם שחייב בכבוד אביו רשע, ושיטת הטור שפטור.

ק"ג (קטע אחרון).

בענין אם מודה הרמב"ם באפיקורס ורשע גמור.

ק"ג (קטע אחרון).

סברת הכנסת יחזקאל והפ"י (והתוס' הרא"ש) שאפילו אם אדם חייב לכבד אביו רשע אבל אינו חייב לקיים ציווי באותו דבר שהוא רשע בו, כגון אם מצווהו לא לקיים מצוה מסוימת, אפילו אם היא מצוה שאפשר לעשות ע"י אחרים.

ק"ג (קטע אחרון).

הקושיא למה צריכים פסוק למעט שלא ישמע לאביו כשאומר לו לעבור עבירה תיפוק ל' משום שאביו אינו בגדר עושה מעשה עמך (ולפי הטור גם בשאר דברים אינו חייב לשמוע לו), ותירוצים על זה.

ק', קי"ד, קי"ט (קטע "והנה לעיל").

כיבוד אב ומצוה לעשות

בענין "אבא אומר השקיני מים ומצוה לעשות".

צ"ט, ק"ה, קט"ו, קי"ט.

הרעות שהיכא שהמצוה אינה יכולה להעשות ע"י אחרים, אבל הוא עצמו יכול לעשות אותה אח"כ, הרי זה כמו היכא שאפשר להעשות ע"י אחרים.

צ"ט.

השיטה שאם כבר התחיל בכבוד אביו לא יפסיק אפילו למצוה שאי אפשר להעשות ע"י אחרים כי עוסק במצוה פטור מן המצוה.

קט"ו.

דברי הרמ"א בשם המהרי"ק שאינו חייב לשמוע לאביו אם הוא אוסר עליו לעשות את השידוך שהוא רוצה.

ק"ט (קטע "ועוד מבואר").

בענין "אתה ואביך חייבים בכבוד המקום".

ק"ה, ק"ו, ק"ז.

בענין היכא שעבר ושמע לאביו ולא עשה את המצוה, האם יש בידו מיהא מצות כיבוד אב. ק"ה (קטע "ולכאורה"), ק"ו (קטע "והנה הקובץ"), ק"ז.

כיסוי הדם

בענין הדין שאם אין לו עפר לכסות את הדם לא ישחוט.

פ"ו בההערה.

כישוף

דחשיב חידוש גדול לחייב מכשף סקילה שהיא החמורה מכל המיתות.

נ"ב.

כלאי בגדים

בענין כלאים בציצית, ע"י בערך ציצית.

בענין כלאים בבגדי כהונה, ע"י בערך בגדי כהונה.

שיטת הרמב"ם שכלאים הוא ע"י ב' תכיפות, ושיטת הרא"ש שצריכים שגם יקשור.

פ"ז.

החילוקים שכתבו הפוסקים בדעת הרא"ש מתי צריכים ב' תכיפות וקשר ומתי מספיק בתכיפה אחת וקשר.

פ"ז.

שיטת הרמב"ם שמספיק גם בתכיפה אחת וקשר.

צ' (קטע אחרון).

הדרך שעיקר החיבור הוא הקשר ואילו התכיפה היא רק כדי שיוכל לקשור.

צ' (קטע "גם י"ל שאפילו").

שיטת רש"י בשוע טווי ונוז, וב' תכיפות, וכן בענין מה הוא הציור של כלאים דאורייתא ומה הוא הציור של כלאים דרבנן.

פ"ט.

דברי הטור בשם הרמב"ם שבגד צמר שנקרע מותר לחברו בחוט של פשתן ע"י קשירה אבל לא ע"י תפירה, ושר"ת אוסר גם ע"י קשירה.

צ' (קטע אחרון).

ס"ז סק"ב.

בענין אם הלובש כלאים לוקה שנים, א' משום לא תלבש וא' משום לא תעלה. ס"ו.

הדרך שגם בשביל לבישה וגם בשביל העלאה צריכים כוונה להנאה.

ס"א (קטע "ולכאורה י"ל").

הדרך שמספיק בהנאה גם בלא כוונה להנאה.

ס"א (קטע "מיהו יש דוחק").

השיטה שרק בהעלאה צריכים הנאה אבל בלבישה אין צריכים הנאה.

ס"ב (קטע "ושוב כתב" ולהלן שם), ס"ו.

הדרך שהאיסור הוא ההנאה ואילו המעשה לבישה הרי הוא רק בגדר תנאי, ולא שגוף האיסור הוא המעשה לבישה.

ס"א בההערה.

בענין שהיכא שהוא לובש לשם צורך מסוים כגון לעלות לתורה או לעמוד בתפילה הרי זה כמו להבריח את המכס דאינו חייב משום כלאים.

ס"ד (קטע אחרון).

לא תסור וגו' ועשית

דברי המהר"ם אבן חביב שהמיעוט דיינים חייבים לעשות כמו הרוב, ודברי הקונטרס הספקות שרק בהסנהדרין אומרים כן משום לא תסור, וכן משום ועשית וגו'.

רנ"ז.

לא תתחתן במ

המחלוקת בין רבנן ורבי שמעון בן יוחי, דלפי רבנן הלאו נאמר רק על הז' אומות, ולפי רשב"י על כל האומות.

רפ"ב.

בענין אם עוברים על לא תתחתן במ רק בדרך חיתון.

רפ"ב.

דברי רש"י שמה שנכרי שבא על בת ישראל הולד ממזר הרי זה נובע מהלאו של לא תתחתן במ.

רפ"ב.

דברי הגר"ח בדעת הרמב"ם שיש שני דינים של כלאים, א' לא תלבש שעטנז, ואיסור זה הוא דוקא ע"י שוע וטווי יחד, ב', איסור צמר ופשתים יחדיו, דצמר בפני עצמו ופשתים בפני עצמו אסור ללובשם יחד, וזהו דוקא כשחייברם בב' תכיפות.

ע"א (קטע "ובביאור"), פ"ט (קטע אחרון).

ג' צדדים בענין המהות של כלאים: א', שכל הבגד נקרא חפצא של כלאים משום שכל הבגד של פשתים מיקרי מחובר להחוט של צמר, ב', שלא מיקרי שכל הבגד של פשתים מחובר להחוט של צמר רק שבכל זאת כל הבגד מיקרי חפצא של כלאים כי חפצא של כלאים הוא בגד שיש בו באיזה מקום שהוא צמר ופשתים יחד, ג', שבאמת רק המקום של נגיעת החוטים מיקרי החפצא של כלאים,

ס"ז סק"א ולהלן שם.

דברי הקובץ הערות בענין המערב עוד חוט צמר לתוך בגד של פשתים שכבר נעשה כלאים.

ס"ז סק"ג (קטע ראשון).

בענין היכא שמוסיף עוד חתיכת פשתים לבגד של פשתים שכבר מעורב בו חוט של צמר.

ס"ז סק"ג (קטע "גם יש לעיין").

דברי הירושלמי והתוספתא שאם יש בגד גדול של פשתים, ובצד אחד יש חוט של צמר, אסור לו ללבוש את החלק של פשתים אפילו אם החלק שיש בו החוט של צמר מונח על גבי הארץ.

ס"ז סק"א סק"ב.

שיטת הרמב"ם שחוט של צמר וחוט של פשתים וצמר גמלים באמצע הרי זה מותר.

ס"ז סק"א, סק"ב (שיטת הרא"ש שחולק עליו), צ' (שיטת הרמב"ם הנ"ל ושיטת הרא"ש שחולק עליו) (קטע "וי"ל שכוונת" ולהלן שם).

ספקו של הנו"ב בענין היכא שיש צמר ופשתים יחד בהחלק של הבגד שמונח על הארץ והוא לובש חלק של צמר גמלים.

למפרע

בענין מכאן ולהבא למפרע (בענין נאסרה שעה אחת ובענין מיאון).
רמ"ג (קטע "מיהו עיין").

מגילה

עי' בערך פורים - מגילה.

מואב

עי' בערך עמון ומואב.

מומר

דברי הראשונים והאחרונים בענין אם שייך לומר שישראל מומר מתהפך למי שיש לו דיני עכו"ם גם לקולא.
רפ"ד.

מחילה

בענין אם האדם שהתנאי הוא לטובתו יכול למחול על קיום התנאי.
קצ"א (קטע "והנה כבר הזכרנו")
ובהערה השני' שם.

מחלוקת

עי' בערך תורה בענין אם אפשר לחלוק על דור קדום.

"כל המחזיק במחלוקת עובר בלאו שנאמר ולא יהי' כקרח וכעדתו": בענין אם הכוונה היא ללאו גמור מהתורה או האם הכוונה היא רק לאסמכתא.
רנ"ג סק"ב.

מיאון

דברי הגר"ח שמיאון אינו מגלה שהקידושין היו טעות, אלא המיאון פועל עקירה למפרע, אבל אינו עושה עקירה למפרע לחלוטין אלא רק מכאן ולהבא למפרע. ודברי הקה"י שהמיאון מגלה באמת שהקידושין היו טעות.
רמ"ג.

בענין הא שלאחר מיאון הרי הבעל מותר בקרובות' והיא מותרת בקרוביו. וכן בענין שאינו מחזיר את הפירות והמעשה ידים שאכל כל ימי הנישואין, וכן הנדרים שהפר נשארים מופרים.

רמ"ג.

בענין ממאנת וצרתה לענין יבום וחליצה.
רל"ז - רמ"ד.

מילה

בענין פסול ערל לעבודה, עי' בערך פסולי עבודה.

מיתות בית דין

שיטת הרמב"ם שד' מיתות ב"ד הן ד' מצות, והמצות הן לב"ד, ושיטת הרמב"ן שכולן הן מצוה אחת מובערת הרע מקרבך אשר לפי"ז הרי זו מצוה לכל ישראל.

קמ"א, קמ"ב (קטע ראשון ולהלן שם).

הקושיא איך ס"ד שמיתת ב"ד דוחה שבת, דאיך שייך לומר בזה שעשה דוחה לא תעשה, הלא העדים שהורגים אותו הם אלו שמחללים שבת ואין הם אלו שמקיימים את המצוה.

קמ"א.

דברי רש"י בשבת שמיתת ב"ד נחשבת בגדר מקלקל.

קמ"א.

הדרך שמה שדורשים מעם מזבחי תקחנו למות ולא מעל מזבחי, אין זה מפני שבכה"ג אין מיתת ב"ד דוחה עבודה אלא הרי זה משום שהמזבח קולט.

קמ"ג.

דברי רש"י שמעם מזבחי תקחנו למות איירי אפילו אם עוד לא דנו אותו, אלא לוקחים אותו לדון.

קמ"ד.

שיטת הרמב"ם שמוציאין אותו ליהרג אפי' "מעל מזבחי", דהיינו כהן ועבודה בידו.

קמ"ד.

אבל כתב הרמב"ם שהיינו רק אם הרג במזיד, אבל אם הרג שוגג הרי המזבח קולטו כשעבודה בידו, אבל רק מיד גואל הדם, אבל אין מניחין אותו שם אלא מגלין אותו לעיר מקלטו.

קמ"ד.

מלך

בענין מה שמלך יכול למחול על כבודו במקום מצוה, אם אינו בזיון גדול, א"נ כשהוא מבזה את עצמו ואינו מתבזה מאחרים.

צ"ח סק"ב.

דברי הרמב"ם שאשת מלך פטורה מחליצה משום שכל שאינה עולה ליבום אינה עולה לחליצה.

קצ"ב (קטע "גם צ"ע").

מלקות

דברי הרמב"ם שגם מלקות אין מענישין בשבת כמו שאין ממיתים בשבת.

קמ"ב סק"א (קטע "ויש ליישב").

בענין אם יש במלקות משום מלאכת שבת.

קמ"ב סק"א (קטע "ומצאתי" ולהלן שם).

שהיכא שמת תחת יד המלכה בשוגג, הרי המיתה נחשבת חלק מעונש מלקות.

קמ"ב סק"א (קטע "ויש ליישב").

ע"י עוד בערך עבירות.

ממזר

בענין הא דממזרות ותפיסת קידושין תלויות זו בזו והיכא שאין תפיסת קידושין הולד ממזר: האם עצם העובדא שאין בה תפיסת קידושין הרי זה סיבה שמחייבת שהולד יהי' ממזר, או האם שני הדברים הרי הם תוצאות עצמיות ושוות מחומרת האיסור.

רפ"ד*.

דברי רש"י שמה שנכרי שבא על בת ישראל הולד ממזר הרי זה משום הלאו של לא תתחתן במ (או לא יקח) וכר"ע שסובר שיש ממזר מחייבי לאוין. והסוברים שגם לפי רבנן הולד ממזר כיון שאין קידושין תופסין בו.

רפ"ב.

שלפי דברי רש"י הנ"ל הולד ממזר רק כשעברה על הלאו, דהיינו דרך חתנות.

רפ"ב.

ביאור כוונת המ"ד שסובר שעכו"ם ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר.

רפ"ג, רפ"ד.

עוד בדעת המ"ד שסובר שעכו"ם ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר.

רפ"ב.

יסודו של הקובץ הערות שאין קידושין תופסין גם היכא שאין כאן האיסור של הערוה אם יש כאן מיהא השם של הערוה כי מספיק בזה שיש כאן הסיבה של האיסור: הדרך שכן הוא רק בקידושין רגילין אבל לא ביבום, כי זיקה וקנין יבום שפיר יכולים לחול כל היכא שאין האיסור בפועל, והדרך שגם יבום הרי הוא כמו קידושין.

מ' סק"א (קטע "ב"), רמ"ח (קטע "ועיין גם בקובץ הערות"), (ר"נ סק"ה).

מעקה - לא תשים דמים בביתך

(השיטה שהלאו של לא תשים נחשב יותר חמור מסתם לאו, כיון שיש עמו גם עשה.

מ"ד סק"ב.)

מעשר

ע"י בערך תרומות ומעשרות.

מצוות

ע"י בערך קיום מצות.

מצורע

בענין הואיל ואישתרי אישתרי בטהרת מצורע בעל קרי, ע"י בערך אישתרי.

דברי הבית הלוי שגם המגלח מקיים את המצוה של תגלחת מצורע.

ע"ג.

בענין מה שאינו יוצא ידי המצוה של תגלחת מצורע כל עוד שנשארו ב' שערות.

ע"ד (קטע ראשון).

הדרך שלאחר גמר התגלחת נחשבת כל התגלחת בכלל המצוה.

ע"ד (קטע "והנה הערל"נ עצמו"),

(ע"י באמצע קטע "ומצאתי").

בענין אם תגלחת הנתק היא בגדר מצות עשה.

פ"ב (קטע "והנה האבני מילואים"),

פ"ד (קטע "והנה היכא").

בענין מה שעשה דוחה לא תעשה ועשה בתגלחת כהן מצורע.

פ"ב (קטע "מיהו לכאורה").

בענין מה שעשה דוחה לא תעשה ועשה בתגלחת נזיר מצורע.

פ', פ"ב.

בענין אם העשה של תגלחת מצורע נחשב עשה ששונה בכל משום שכל אחד עלול להיות מצורע, או האם אינו נחשב שונה בכל כי נאמר רק על מי שהוא למעשה מצורע. ע"ז (קטע אחרון), פ"ג סק"ב (קטע אחרון).

הקושיא איך שייך לומר שתגלחת מצורע דוחה את הלאו של פאות משום שעדל"ת, הלא המגלח את המצורע הוא זה שעובר על הלאו, ואין הוא זה שמקיים את העשה, אלא המצורע הוא זה שמקיים את העשה (ועי' לעיל כאן בדברי הבית הלוי שהבאנו) (וכן קשה גם על תגלחת נזירות).

ע"ג.

הקושיא איך שייך לומר שתגלחת מצורע דוחה את הלאו של פאות משום שעדל"ת, הלא המצוה מתקיימת רק בסוף כשלא נשארו ב' שערות (עי' בזה לעיל כאן), ואילו על הלאו הרי הוא עובר כבר קודם.

ע"ד (ובהערה הרביעית שם הבאנו כעין הקושיא הנ"ל גם על תגלחת נזירות).

דברי רש"י שהטעם למה אי אפשר להוציא את הדם של אשם מצורע לשער ניקנור הרי זה כי הוא נפסל שם ביוצא.

קנ"ג.

דברי הגרי"ז שמה שהמצורע צריך לעמוד בשער ניקנור אין זה רק כדי שהבהונות יוכלו להיות בפנים העזרה, אלא יש כאן קיום עצמי בזה גופא שהוא עומד שם, ומש"ה שייך להצריך שיעמוד שם מתחילת העבודה של קרבנותיו, וכן שיהיו פניו למערב, אבל שמתוס' מבואר שאין קיום כזה.

קנ"ג.

מקוה

בענין אם השיעור של שופרת הנוד הוא בהמים או בהנקב.

רע"ו.

עוד בענין השיעור של שופרת הנוד.

רע"ו*.

מראית עין

הציור של גט אילוני.

י"ט.

בענין מה שהממאנת אסורה לזה שמיאנה בו.

רל"ט.

מרה

דברי הרמב"ן שהמצות שנצטוו במרה היו כדי להתרגל במצות, כלומר לשם חינוך להמצות שיקבלו אחר כך בהר סיני (משא"כ מצות אחרות שנצטוו בהן לפני הר סיני, כגון מילה וגיד הנשה והחודש הזה לכם ועוד, לא היו לשם חינוך אלא מצות עצמאיות בפני עצמן).

צ"ו (קטע "ברם יש ליישב").

שעל הציווי של שבת במרה לא הי' עונש כרת.

צ"ו (קטע "גם י"ל").

משכן

שגם כלפי המשכן הי' חיוב של מורא מקדש כמו כלפי בית המקדש.

קכ"ו (קטע "והנה גם" וקטע אחרון).

בענין אם מותר לעשות כתבניתו.

קכ"ו (קטע "והנה גם" וקטע אחרון).

נביא

בענין אם תנא יכול לחלוק על נביא בהלכה.

רע"ז (קטע "ועכ"פ" ולהלן שם).

נדה

בענין יבמה שהיא נדה, עי' בערך יבום וחליצה - ערוה שנפלה ליבום.

בענין אם האיסור של נדה לבעלה הוא ביסודו משום טומאה או האם המעשה ביאה אסור מחמת עצמו.

רכ"ב (קטע "ובחידושי הגרש"ש").

ע"ז (קטע אחרון), פ"ג סק"ב (קטע "והנה יש לפקפק").

מחלוקת הסוגיות בענין אם איסורי נזיר נחשבים לאוין שישנן בשאלה.

פ' (קטע "מיהו האבני מילואים"), פ"ד (קטע "וע"ע באבני מילואים").

בענין היכא שעשה דוחה את הלאו של תער לא יעבור על ראשו, וכן העשה של קדוש יהי גדל פרע שער ראשו: האם בדרך ממילא אין כאן הלאו הכללי של נדרים של כל יחל, וכן העשה של ככל היוצא מפיו יעשה, כי אין כאן חילול דיבורו כי נהג נזירות כדין, או האם שפיר נשאר הלאו של כל יחל, וממילא א"א להעשה לרחות לפי הסוברים שעשה אינו דוחה ב' לאוין.

פ' (קטע "מיהו גם בלא"ה" ולהלן שם), פ"ב (קטע "והנה לכאורה"), פ"ד (קטע "וע"ע באבני מילואים").

הדרך שהעשה של קדוש יהי גדל פרע שער ראשו הרי הוא איסור עשה ולא קיום עשה.

פ' (קטע "ובקובץ הערות"), פ"ב (קטע "וע"ע בקובץ הערות").

הדרך שבכלל הפסוק של קדוש יהי גדל פרע שער ראשו נכללים גם קיום עשה על גידול השער וגם איסור עשה על גילוח.

פ"ד (קטע "וע"ע בדרכו").

הדרך שהרמב"ם סובר שאע"פ שהקיום עשה שייך רק כשיש בו קדושה אבל האיסור עשה שייך אפילו כשאין בו קדושה.

פ"ד (קטע "וע"ע בדרכו").

הדרך שהרמב"ם סובר שהעשה של קדוש יהי גדל פרע שער ראשו שייך רק כשיש בו קדושה אבל הלא תעשה של תער לא יעבור על ראשו שייך אפילו כשאין בו קדושה.

פ"ד (קטע "והנה המאירי").

בענין אם אמרין שהיכא שהעשה נתבטל הה"נ שיוירד הלאו כי הלאו נאמר על אי קיום העשה.

פ"ד (קטע "והנה המאירי").

הדרך שנדה אינה בגדר ערוה כי המושג של ערוה הוא שהיא אסורה רק לאדם אחד ומותרת לכו"ע (וכן אשת איש מותרת מיהא לבעלה), ולא כשהיא אסורה לכל אחד מישראל כמו נדה.

י"ג סק"א (קטע "וביאר"), קפ"ט (קטע "ונראה").

נדרים

הדרך שהעשה של ככל היוצא מפיו יעשה הרי הוא בגדר קיום עשה ולא רק איסור עשה.

פ"ב (קטע "וע"ע בקובץ הערות" וקטע "וע"ע בחי' הגר"ח").

נזירות

מהות נזירות

בענין אם נזירות הוא איסור גברא כמו שבועה, דהיינו שהוא אוסר על עצמו לשתות יין, או האם הוא איסור חפצא כמו נדר, דהיינו שהוא אוסר פיו לשתית יין, ושערו לתגלחת, וידו וגופו לנגיעה במתים (אי נמי שהוא אוסר את היין עליו וכן השער לתגלחת וכן מתים לנגיעה), או האם הוא תואר קדושה שהוא מחיל על עצמו והתורה היא שעושה את האיסורים.

ע"ז (קטע אחרון), פ' (קטע "מיהו האבני מילואים"), פ"ג סק"ב (קטע "והנה יש לפקפק"), פ"ד (קטע "וע"ע באבני מילואים").

דברי האבני מילואים שאם נזירות מיקרי איסור ששוה בכל הרי זה תלוי בהצדדים הנ"ל.

ע"ז (קטע אחרון), פ"ג סק"ב (קטע "והנה יש לפקפק").

הלאוין והמצות

מחלוקת הסוגיות בענין אם איסורי נזיר נחשבים לאוין השוים בכל כיון שכל אחד יכול להזיר נזירות, או האם אינם נחשבים לאוין השוים בכל כי נאמרו רק למי שהוא למעשה נזיר.

תגלחת נזירות

הקושיא איך שייך לומר שתגלחת נזיר דוחה את הלאו של פאות משום שעדל"ת, הלא המגלח את הנזיר הוא זה שעובר על הלאו, ואין הוא זה שמקיים את העשה, אלא הנזיר הוא זה שמקיים את העשה.

ע"ג (שם הבאנו קושיא זו בנוגע לתגלחת מצורע).

הקושיא איך שייך לומר שתגלחת מצורע דוחה את הלאו של פאות משום שעדל"ת, הלא המצוה מתקיימת רק בסוף כשלא נשארו ב' שערות, ואילו על הלאו הרי הוא עובר כבר קודם.

ע"ד בההערה הרביעית.

הסברא שלאחר גמר התגלחת נחשבת כל התגלחת בכלל המצוה.

ע"ד (קטע "והנה הערל"נ").

דינים שונים הנוהגים בו

הדרך שאין נזיר לוקה על ספק טומאה ברה"י, כי אע"פ שספקו טמא אבל אינה בגדר טומאת מת אלא טומאה חדשה. וכן אין חייבים על זה משום טומאת מקדש. רכ"א (קטע "גי").

נזיר מצורע

ע"י לעיל ב"תגלחת מצורע".

בענין מה שעשה דוחה לא תעשה ועשה בתגלחת נזיר מצורע.

פ', פ"ב,

בענין הטעם שכתב הרמב"ם למה תגלחת מצורע דוחה נזירות.

פ"ד.

שערו של נזיר מצורע מותר בהנאה, משא"כ שערו של נזיר שנטמא אסור בהנאה כמו שערו של נזיר טהור.

פ"ד (קטע "ברם ראיתי").

בענין אם נזיר שמשון מגלח על צרעתו כמו נזיר רגיל.

פ"ד ובהערה שם.

הדרך שצרעת אינה מפקיעה את קדושתו

של נזיר שמשון כמו שטומאת מת אינה מפקיעה אותה.

פ"ד (קטע "והנה הקרן אורה").

הדרך שצרעת שפיר מפקיעה את קדושתו של נזיר שמשון כמו שהיא מפקעת את הקדושה של סתם נזיר.

פ"ד (קטע "ברם ראיתי").

בענין אם נזיר מגלח תגלחת נתק בימי הסגרו כדי לראות אם פשט הנגע כמו שתמיד עושים כשיש נתק.

פ"ד (קטע "והנה היכא").

נידוי

בענין אם מותר לנדות בשבת.

קמ"ב סק"ב.

נסכים

דברי תוס' שמה שחטאת מצורע טעונה נסכים (דלא כמו שאר חטאות) לא חשיב בגדר "חידוש".

קמ"ט.

נשיא הסנהדרין

דברי הכסף משנה בשם הריב"ש בשם הראב"ד שאפילו מי שיכול למחול על כבודו (כמו נשיא למ"ד כבודו מחול) אינו יכול למחול על בזיונות.

צ"ח סק"ב.

סוטה

בענין מה שילפינן מסוטה שספק טומאה ברה"י טמא, ע"י בערך טומאה.

בענין סוטה וצרתה לענין יבום וחליצה, ע"י בערך יבום - סוטה וצרתה.

דברי המ"מ בדעת הרמב"ם שעבור שבעל אשתו שזינתה אין מלקות משום "אחרי אשר הוטמאה" כי עיקר הלאו איירי במחזיר גרושתו, והשגת הכ"מ עליו דשפיר לוקה, ודברי הלח"מ שהרמב"ם מחלק בין היכא שבאו שני עדים שזינתה לבין היכא שבא עד אחד אחרי קינויו סתירה דנאמן רק לענין שלא להשקותה אבל לא לענין להלקות את הבעל.

ר"י.

הדרך שהביא הכ"מ שיש אומרים בדעת הרמב"ם שכל הלאו שלא לבעול אשתו שזינתה הוא רק באופן שגירשה והחזירה (ואפילו אם לא נישאת לאיש אחר).

רכ"ח.

שיטת הרמב"ם שעל ביאת אשתו ספק סוטה לוקה רק מכות מרדות, ושיטת תוס' והרשב"א שסוברים שלוקה מן התורה.

ר"י בהערה הראשונה, רכ"א.

בענין אם מיקרי שיש לסוטה שקינא לה ונסתרה חזקת טהרה.

ר"כ (קטע "מיהו הקובץ הערות").

המחלוקת בין רב אחא ורבינא בענין אם סוטה מותרת לבעלה היכא שמחל על הקינוי לאחר שנסתרה. והקושיא דמה לי בזה שמחל הלא מידי ספיקא לא נפקא ולמה היא מותרת.

ר"כ (קטע "ועיין גם בחידושי הגר"ח").

דברי תוס' שלענין להקל לא עשתה התורה ספק סוטה כודאי.

רי"ט, ר"ב.

בענין קושיית תוס' בסוטה דף כ"ח למה בעינן ונטמאה לאסור סוטה ספק לבעלה, תיפוק לי' משום שספיקא דאורייתא לחומרא.

ר"כ (קטע "והנה באמת" ולהלן שם).

הדרך שכתבו תוס' שלעולם המלה ונטמאה קאי רק על ודאי סוטה לחוד, רק שהתורה כתבה כן גבי ספק כדי להורות שספק הוא ממש כודאי. וכן הדרך שכתבו שלעולם לא אמרינן שהתורה עשתה ספק כודאי, אלא המלה ונטמאה קאי על המצב של ספק, והרי זה איסור עצמי על הבעל על המצב של ספק (וכוונת הגמ' שעשתה התורה ספק כודאי היא רק שיש איסור מוחלט גם על המצב של ספק), ומכיון שלא כתיב איסור זה שיש על המצב של ספק בלשון לאו, לא אמרינן בכה"ג שהמלה טומאה מורה על היותה לענין יבום כעריות.

ר"כ, רכ"א.

שלפי הצד שהאיסור של ספק סוטה לבעלה

הוא בגדר איסור עצמי הרי זה בגדר עשה, אבל לפי הצד שעשאה התורה ספק כודאי ממש הרי הוא לוקה.

רכ"א (קטע "א").

בענין שלפי הצד שהאיסור של ספק סוטה לבעלה הוא בגדר איסור עצמי משום המצב של ספק הרי זה אפילו אם כלפי שמיא גליא שלא זינתה משא"כ לפי הצד שהתורה עשתה ספק כודאי.

רכ"א (קטע "ב").

בענין אם לפי הצד שספק סוטה לבעלה היא בעשה הכוונה היא דהוי בגדר איסור עשה לבוא עלי' או האם הוא בגדר מצות עשה לפרוש ממנה.

רי"ז (קטע ראשון).

שיטת הרמב"ם שבאשת כהן אם בא עד טומאה והעיד שזינתה ושוב בעל אותה הכהן הרי הוא לוקה משום זונה, ושיטת ראב"ד שהוא לוקה רק משום טומאה.

ר"י.

סומא

בענין אם סומא מצווה על כלאי בגדים או האם אינו מצווה כי אינו במצות ציצית לפי רבי יהודה.

ס'.

ספק ספיקא

בענין אם רבי מאיר אזיל בתר ספק ספיקא או האם כמו שאינו סומך על רוב הה"נ שאינו סומך על ס"ס.

י"ח.

עבודה

ע"י בערך פסולי עבודה.

עבודה זרה

ע"י בערך בחוקותיהם לא תלכו.

שאם הוא עובר רק על איסור לאו של שבת, כגון מחמר, ולא על איסור כרת, אינו נחשב כעובר עבודה זרה.

קי"ב, קל"ט.

עבודת השם

דברי הרמב"ן בפרשת יתרו שעשה דוחה ל"ת משום שקיום מצות עשה הוא גדר של אהבה וקיום מצות ל"ת הוא גדר של יראה, ואהבה היא מדריגה יותר גדולה מיראה. נ"ח בהערה הראשונה, קמ"ה.

עבירות

ע"י עוד בערך אי עביד לא מהני.

שהיכא שצריכים שיהנה, א"כ אפילו אם אין עיקר כוונתו ליהנות, בכל זאת הרי זה נחשב דבר המתכוין.

ס"א (קטע אחרון בסופו).

בענין השוחט שני הבנים ואח"כ שחט את האם, או אשת שני אחין שבעל אותה האח השלישי, או מצורע בעל קרי שנכנס למקדש, או האוכל ב' כזיתים בהעלם אחד: המ"ד שסובר שמיקרי שעובר על ב' עבירות וחיוב שתיים, והמ"ד שסובר שמיקרי שעובר רק עבירה אחת, שהיא עבירה משתי סיבות, וממילא חייב רק אחת.

קס"ו, ק"ע ובהערה הראשונה.

שגם המ"ד שסובר שחייב אחת יכול להודות להמ"ד השני שאם אכל ב' כזיתים בהעלם אחד הרי הוא חייב שתיים, והיינו משום ששאני התם שיש גופים מחולקים.

ק"ע ובהערה הראשונה.

דברי הגמ' שהיכא שכהן גדול בעל אלמנת ראובן שהיא גם אלמנת שמעון שהיא גם אלמנת לוי הרי הוא לוקה רק פעם אחת כי יש כאן רק שמות מחולקים בלי גופים מחולקים. ק"ע בהערה השני'.

עד אחד

בענין אם מהני עד אחד להחזיק בכהונה או לפסול מכהונה, ע"י בערך כהונה.

דברי הרמב"ם בהל' סנהדרין שהאיסור עצמו בעד אחד יוחזק ושוב מלקין עליו. ר"י.

עונשים

ע"י בערך שטר ועונש.

עוסק במצוה פטור מן המצוה

ע"י בערך קיום מצות.

עושה מעשה עמך

בענין כיבוד אב כלפי אביו רשע, ע"י בערך כיבוד אב - אביו רשע.

הגדר של אינו עושה מעשה עמך: בענין מה הדין היכא שעבר רק ע"י דיבור, או רק פעם אחת, או בלי שהוכיחו אותו. וכן בענין אם איירי בלהכעיס או להנאות. ק"ה (קטע אחרון), קי"ד.

עינוי הדין

הסוברים שיש איסור של עינוי הדין גם קודם גמר דין (אבל יתכן שרק לאחר שהתחילו לדון אותו). צ"ג.

עיר הנידחת

הדרך שהשינוי דין בעונש מיתתם, דהיינו מה שהם בסייף, הרי זה הדבר שגורם שממונם אבד.

קפ"ב (קטע אחרון).

עמון ומואב

בענין חיוב תרומות ומעשרות בארצות עמון ומואב, ובענין "עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית".

רע"ח - רפ"א.

עמיתך

ע"י בערך עושה מעשה עמך.

עריות - חייבי לאו ועשה

בענין אין קידושין תופסין בעריות, ע"י בערך קידושין.

כללי

הסברא שכל העריות חשיבי שם אחד כיון שנאמר על כולן ביחד הפסוק של ונכרתו הנפשות העושות.

ק"ס (קטע אחרון), ק"ע.

הדרך שנדה אינה בגדר ערוה כי המושג של ערוה הוא שהיא אסורה רק לאדם אחד ומותרת לכו"ע (ואשת איש מותרת לבעלה), ולא כשהיא אסורה לכל אחד מישראל כמו נדה.

י"ג סק"א (קטע "וביאר"), קפ"ט (קטע "ונראה").

בענין אם נשי קרוביו, וקרובי אשתו, נקראות קרוביו.
ל'.

שומרת יבם של אביו

בענין מה היא הכוונה במאי דאמרינן ש"לא יגלה כנף אביו" איירי בשומרת יבם של אביו לעבור עלי' בב' לאוין: האם הכוונה היא ללאו חדש עבור השם של שומרת יבם של אביו, או האם הכוונה היא לעוד לאו עבור השם של אשת אחי אביו.
נ"ג.

אחותו

דברי הגר"ח שאחותו מאביו ומאמו היא סוג אחר של קורבה מאחותו מאחד מהם לחוד, ודלא כהבנה הפשוטה שהיא רק מקרה שבו הקורבה של אחותו מאביו והקורבה של אחותו מאמו באו יחד מגוף אחד.

כ"ד (קטע "וצ"ל"), כ"ז.

בתו

בענין בתו מאשתו ובתו מאנוסתו.

כ"ג - כ"ה.

בענין המחלוקת בין אביי ורבא בסנהדרין דף ע"ו אם ילפינן בתו בק"ו מבת בתו ובת בנו (אביי), או מג"ש כי אין מזהירין ואין עונשין מן הדין (רבא).

כ"ד (קטע אחרון), כ"ח.

בענין אם בתו נחשבת סוג אחר של קורבה מבת בנו ובת בתו, דוגמת היסוד הנ"ל באחותו, או האם יש בה אותה קורבה שיש בבת בנו ובת בתו רק שיש בה גם עוד קורבה.

כ"ד (קטע "ואביי בסנהדרין").

אשת אחיו מאביו

בענין אלמנת שני אחים שבעל אותה האח השלישי, האם זה נקרא שהאח השלישי עובר רק על איסור אחד של אשת אח, אבל משתי סיבות, או האם זה נקרא שהוא עובר על שני איסורים נפרדים של אשת אח.

קס"ו, ק"ע ובהערה הראשונה.

המחלוקת בין הרמב"ן והריטב"א בענין אם בהדי אח שלא הי' בעולמו יש מדה פחותה של אחוה.

ל' סק"ג.

אשת אחיו מאמו

בענין אם שייך לומר שאשת אחיו מאמו אינה בכרת אלא רק בלאו.

י'.

משמעות דברי הרמב"ן והרשב"א שהיכא שהוא בועל אשת אחיו שהוא אחיו גם מאביו וגם מאמו הרי הוא עובר בכ' איסורים.

מ"ז.

אשת אחי אביו

בענין מה שממעטים אשת אחי אביו מן האם: האם ממעטים אותה רק מכרת או האם גם מלאו.

י' (קטע "ב"י" ולהלן שם).

אשה ובתה

בענין הא שכדי לעבור על הערוה של אשה ובתה צריכים שהאם או הבת תהי' אשתו: האם סגי באירוסין או האם צריכים נישואין.

כ"ו, כ"ז.

בענין אם יש איסור של אשה ובתה היכא שהוליד בת מאשתו אבל נולדה הבת לאחר שכבר גירש את אשתו, או האם בכה"ג יש רק האיסור של בתו. וכן בענין היכא שגירשה וילדה מאיש אחר.

כ"ג.

הדרך שבת אשתו אסורה לו כי יש בה בחינה מסוימת של בתה (וכן באשת אביו יש בחינה מסוימת של אמו).

כ"ד (קטע "וביותר נראה" וקטע אחרון).

חמותו

השיטות בענין חומר האיסור של חמותו לאחר מיתת אשתו.

ז'.

בענין אם חמותו לאחר מיתת אשתו.

ז' סק"ב.

המחלוקת ראשונים בענין אם רק האיסור של חמותו לאחר מיתת אשתו הרי הוא יותר קל או האם גם האיסורים של כל קרובי אשתו הם יותר קלים לאחר מיתת אשתו.

ז'.

חייבי לאו ועשה

שיטת הרמב"ם שהלאוין והעשין של איסורי קהל אמורים רק היכא שבעל אחרי קידושין.

ט"ו סק"א (קטע "וע"ע בחידושי הגר"ח"), ר"א (קטע "ועיין בערל"ג").

עשה דוחה לא תעשה

ע"י עוד בערך אין איסור חל על איסור, סק"ג בקטע המתחיל "בענין דברי הרשב"א".

יסוד הדין של עשה דוחה לא תעשה

הסברא שעשה דוחה ל"ת כי מתחילה לא נאמר הל"ת על הציור שיש עשה.

קמ"ה (קטע "ובספר יד מלאכי").

דברי הספר חרדים שעונשו של המבטל מצות עשה הוא יותר גדול מעונשו של העובר על לאו. ודברי הגמ' במכילתין של"ת הוא יותר חמור מעשה, ופירש"י שכן רואים ממה שיש בו מלקות. ופירושו של הערל"ג בהגמ' שכן רואים ממה של"ת צריך גם כפרת יוה"כ ולא סגי בתשובה כמו העובר על מצות עשה. ודברי הרמב"ן בפרשת יתרו שקיום מצות עשה דוחה ל"ת משום שקיום מצות עשה הוא גדר של אהבה והפרישה מל"ת היא גדר של יראה, ואהבה היא מדריגה יותר גדולה מיראה. ודברי היד מלאכי בענין זה.

נ"ח בההערה הראשונה, קמ"ה.

בענין אם עשה דוחה לא תעשה הוא מדין דחי' או מדין הותרה.

ע' סק"ב.

דברי הבית הלוי שכל היכא ש"מצוותו בכך" (כלומר שמדיני המצוה הוא שהיא נוהגת דוקא בהציור שיש את הל"ת) הרי זה גדר של הותרה.

מ"ה סק"א, (צ"ב קטע ראשון), צ"ד.

הסוברים שאפשר ללמוד עדל"ת מדין דחי' מכלאים בציצית אפילו אם כלאים בציצית הוא ציור של הותרה.

מ"ה סק"ג סק"ד.

דברי הקובץ הערות שיש שני סוגים של הותרה, א', היכא שהאיסור הותר רק לצורך המצוה, ב', היכא שהאיסור הותר גם שלא לצורך מצוה כגון חלב חי'.

מ"ה סק"ד.

שיטת ר"ת שכלאים בציצית הותר אפילו בלילה אע"פ שאינו מקיים אז מצות ציצית, וכן אפילו לנשים אע"פ שאינן מצוות במצות ציצית.

מ"ה סק"ג סק"ד, ס"ח, ע' (קטע אחרון), ע"א.

הציור של אפשר לקיים שניהם, והציור שאינו מוכרח לקיים את המצוה

הראשונים שסוברים שיש חולקים על מה שאמר ריש לקיש שצריכים שיהי' אי אפשר לקיים שניהם.

ע' סק"ב.

הדרך שצריכים אי אפשר לקיים שניהם רק מדרבנן.

ע' סק"ד.

הסוברים שצריכים אי אפשר לקיים שניהם רק בשאר ציורים של עדל"ת אבל לא בכלאים בציצית.

ע' סק"ג.

דברי האמרי משה שאפילו היכא שאפשר לקיים את העשה ע"י אחר בלי לעבור על הלאו אבל הרי הוא יכול לומר אנה בעינא למיעבד המצוה.

מ"א סק"ג.

שיטות הראשונים בענין ההיתר לעשות חוטי לבן צמר לבגד של פשתן, וכן חוטי לבן פשתן לבגד של צמר.
ע'.

בענין אם מצוה קיומית דוחה לא תעשה.
פ"ו (קטע "ודע"), קי"ט בההערה השני', קפ"א.

בעידנא

בענין היכא שאינו בעידנא משום שהוא מוכרח לעבור על הל"ת אחרי קיום העשה: האם גם בכה"ג יש חסרון של אינו בעידנא או האם החסרון של אינו בעידנא הוא רק כשעובר על הל"ת לפני קיום העשה מחשש שמא לא יקיים את העשה.

קפ"ז סק"א (קטע אחרון) ובההערה שם, סק"ו (קטע "והנה לכאורה").

הסוברים (לפי הצד הראשון הנ"ל שאינו משום שמא לא יעשה את המצוה) שהיכא שעובר על הלאו בתחילת המעשה, ואילו את המצוה הרי הוא מקיים רק בגמר המעשה, א"כ אם אחרי שהוא גומר נחשב כל המעשה בכלל המצוה, אין כאן חסרון של בעידנא.

ע"ד (קטע "והנה הערל"נ עצמו").

הסוברים עוד יותר מהדעה הנ"ל לעיל בסמוך, אלא שגם הכשר מצוה דוחה לא תעשה, ואין כאן חסרון בזה שגוף המצוה אינה בעידנא עם עבירת הלאו. ובענין שיש סוגים שונים של הכשר.

ע"ד (קטע אחרון), פ"ו (קטע "ובטורי אבן"), צ"ב (קטע ראשון), קי"ז, קי"ח (קטע "ד'"), ק"כ, קנ"ד (קטע "והנה תוס' בזבחים"), קפ"ז סק"א (קטע אחרון) סק"ו (קטע "והנה לכאורה").

דעת רבינו תם שבמצוה דרבים אין צריכים בעידנא.

ק"מ (קטע "וע"ע בערל"נ").

השיטה שעשה שיש בו כרת דוחה אפילו ל"ת ועשה, וכן אפילו אם אין כאן בעידנא, והחולקים על זה.

קנ"ד (קטע "והנה תוס' ולהלן שם).

הקושיא איך שייך לומר שתגלחת מצורע דוחה את הלאו של פאות משום שעדל"ת, הלא המצוה מתקיימת רק בסוף כשלא נשארו ב' שערות, ואילו על הלאו הרי הוא עובר כבר קודם.

ע"ד (ובההערה הרביעית שם הבאנו כעין הקושיא הנ"ל גם על תגלחת נזירות).

עשה או לא תעשה שאינו שוה בכל

בענין אם איסורי נזיר נחשבים שוים בכל, ע"י בערך נזירות - מהות נזירות.

בענין אם העשה של תגלחת מצורע נחשב עשה שווה בכל, ע"י בערך מצורע - דברי הר"י שהלאוין של תגלחת פאות הראש והזקן נחשבים אינם שוים בכל כי הם נוהגים רק באנשים ולא בנשים, אבל הלאו של אלמנה לכהן גדול נחשב שווה בכל כי האשה מצווה כמו האיש. והבנת רעק"א בדבריו שהעובדא שלאו מסוים נוהג רק בכהנים ולא בישראלים אינו גורם להחשב אינו שווה בכל (וצ"ע למה). והבנת הערל"נ בדבריו שמסתכלים אם נוהג ברוב כלל ישראל או לא, ואלמנה לכ"ג חשיב שווה בכל כי שייך בחצי העם, דהיינו הנשים, וגם במקצת אנשים, דהיינו הכהנים.

פ"ג סק"ב.

אין עשה דוחה לא תעשה ועשה

בענין שיטת הריב"א שב"אין עדל"ת ועשה", הל"ת נדחה באמת, רק שהעשה אינו נדחה כי אין עשה דוחה עשה. ודברי תוס' בחולין שגם לפי הריב"א רק המלקות של הל"ת נדחה, אבל אכתי נשארת המדרגה של איסור של הל"ת.

מ"ד סק"ב (קטע "ועכ"פ" וקטע אחרון) ובההערה הראשונה שם, פ"ג סק"א, ק"ח, קנ"ד (קטע "והנה אם נאמר" ולהלן שם).

דברי הר"ר יוסף מארץ ישראל בתוס' בקידושין דף ל"ד שהיכא שיש עשה ול"ת הרי העשה מחזק את הל"ת ולא אמרינן עדל"ת אפילו במי שפטור מן העשה.

מ"ד סק"ב.

בענין מה שעשה דוחה ל"ת ועשה בתגלחת כהן מצורע.

פ"ב (קטע "מיהו לכאורה").

בענין מה שעשה דוחה לא תעשה ועשה בתגלחת נזיר מצורע.

פ', פ"ב.

הדרך שאע"פ שעשה דוחה ל"ת ועשה שישנן בשאלה אבל היינו רק אם העשה שרוצים לדחות הוא בגדר איסור עשה אבל לא היכא שהוא בגדר קיום עשה.

פ' (קטע "ובקובץ הערות"), פ"ב (קטע "וע"ע בקובץ הערות" ולהלן שם), פ"ד (קטע "וע"ע בדרכו").

בענין מה שאין יבום היכא שהיבמה אסורה על היבם בלאו ועשה: למה אם בעלו לא קנו.

מ"ב בההערה הראשונה.

השיטה שעשה שיש בו כרת דוחה אפילו ל"ת ועשה, וכן אפילו אם אין כאן בעידנא, והחולקים על זה.

קנ"ד (קטע "והנה תוס"י" ולהלן שם).

דברי הרשב"א שהטעם למה נדר חל על מצות ולא אמרינן שיעשה את המצוה ויעבור על הנדר משום שעדל"ת הרי זה כי בנדר יש ל"ת ועשה.

פ' (קטע "ובקובץ הערות"), פ"ב (קטע ראשון וקטע "וע"ע בקובץ הערות").

עשה נגד שני לאוין

בענין אם עשה דוחה שני לאוין.

מ"ד, ס"ז סק"ג (קטע "גם י"ל"), ע"ב (קטע ראשון), ע"ה, פ' (קטע ראשון ולהלן שם).

הסברא שהיכא ששני הלאוין באין בזה אחר זה, אז בודאי העשה דוחה כל אחד בשעתו. ע"ה.

אין עשה דוחה עשה

דברי הרשב"א שעשה דוחה איסור עשה. מ"ד סק"ב (קטע "והנה שיטת

הרשב"א"), רי"ז (קטע ראשון), רכ"ט בההערה, רל"ה (קטע ראשון).

הדרך שאע"פ שאין עשה דוחה עשה אבל לפעמים שייך דין של קדימה על אחת מהן, אבל לא מהני דין קדימה לבטל את השני אלא בשוא"ת אבל לא בקו"ע.

פ"ב (קטע "וע"ע בקובץ הערות" וקטע אחרון).

ציורים שונים בענין עשה דוחה לא תעשה

הדרך שסגי בזה שהאדם שעובר על הלא תעשה עושה את המעשה של המצות עשה אע"פ שהקיום שייך לאדם אחר.

קמ"א.

הקושיא איך שייך לומר שהעשה של יבום דוחה לא תעשה הלא האשה עוברת על הלאו ואינה מצווה בהעשה, ותיורצים על זה.

מ"א סק"א.

הקושיא איך שייך לומר ביבום שעשה דוחה לא תעשה אפילו לגבי האיש הלא כיון שהאשה אינה מצווה בהעשה הרי העשה הוא עשה שאינו שוה בכל.

ע"ז (קטע "והנה לכאורה ה"ה").

בענין מה שאין העשה של פרו ורבו דוחה לאוין משום שהאשה אינה מצווה בהעשה.

מ"א סק"א, (ע"ג), קמ"א.

הקושיא איך שייך לומר שתגלחת מצורע דוחה את הלאו של פאות משום שעדל"ת, הלא המגלח את המצורע הוא זה שעובר על הלאו ואין הוא זה שמקיים את העשה, אלא המצורע הוא זה שמקיים את העשה (וכן קשה גם על תגלחת נזירות).

ע"ג.

בענין היכא שהעשה הוא מלפני הדיבור והל"ת הוא מלאחר הדיבור.

צ"ז.

בענין אם אמרינן עדל"ת היכא שהעשה והל"ת הם בשני חפצים.

ס"ה (קטע "ברם" ולהלן שם).

פאות

רס"ה.

בענין ההיתר של מקורבים למלכות לעבור על הלאוין של גילוח פאות הראש והזקן, ע"י בערך בחוקותיהם לא תלכו.

בענין ההיתר של נזיר ומצורע לגלח פאות הראש והזקן, ע"י בערך נזירות - נזיר מצורע, ובערך מצורע.

דברי הרמב"ם שטעם התורה בהלאוין של גילוח פאות הראש והזקן הוא משום שכן ה" מנהג כומרי עבודה זרה.

ע"ב (קטע ראשון).

דעת הטור שחולק על הרמב"ם.

ע"ב (קטע "עוד י"ל").

בענין כמה צריכים להוריד כדי לעבור על הלאו של פאות הראש.

ע"ד (קטע "והנה הערל"נ דחה").

שהיכא שאין איסור על הניקף, כגון היכא שיש לו היתר של עדל"ת, אז גם על המקיף אין איסור, משא"כ המקיף את הקטן חייב כי אע"פ שהקטן פטור אבל מ"מ הרי זה שפיר בגדר הקפה דאיסורא.

ע"ג.

בענין שהלאו של השחתת זקן מיקרי אינו שוה בכל.

ע"ז.

פורים - מגילה

בענין למה אין בחילוקי הזמנים של קריאת המגילה בכפרים ובעיירות ובכרכים משום לא תגודדו.

רס"ד, רס"ה.

בענין דברי רש"י בריש מגילה שבן עיר מוציא בן כפר לפני פורים, ודלא כהירושלמי.

רס"ה.

בענין אם החיוב והמצוה של בן עיר והחיוב והמצוה של בן כפר הם שניהם חיוב אחד ומצוה אחת, רק שבבן כפר זמן הקיום מתחיל קודם, או האם הם נחשבים שני חיובים ומצות נפרדים.

פסולי עבודה

בענין אם יש מ"ד שסובר שטבול יום דקרי אסור מן התורה ליכנס למחנה לוי.

קנ"ד (קטע ראשון).

שיטת תוס' שרק לענין פסח הבא בטומאה אמרינן שמחוסר כפרה דזב כזב דמי, וכן גם לענין ביאת מקדש אם הוא זב בעל ג' ראיות לאחר שטבל כיון שהוא גם מחוסר כפרה וגם טבול יום.

קנ"ד (קטע ראשון), קנ"ו.

דברי הגרי"ז בשם הגר"ח שמחוסר כפורים, לפי הצד שלאו כזב דמי, אינו טמא ממש אלא התורה נתנה לו הפסול של טומאה.

קנ"ו.

שיטת הרמב"ם שמחוסר כפורים לוקה על אכילת קודש מהתורה משא"כ על ביאת מקדש אינו לוקה מן התורה (והראב"ד סובר שמחוסר כפורים שנכנס לעזרה חייב כרת).

קנ"ו.

דברי הגר"ח שערל כטמא פירושו הוא שיש לו הפסול של טומאה אבל אינו טמא ממש.

קנ"ו.

פרו ורבו

הדרך שאינו מקיים את העשה עד הלידה, והדרך שכבר ע"י גמר ביאה הרי הוא מקיים את העשה.

ק"כ בההערה השני'.

אבל התחילת ביאה היא רק בגדר הכשר.

ק"כ (קטע "וע"ע בטורי אבן" וקטע "ברם עיין").

בענין מה שאין העשה של פרו ורבו דוחה לאוין כיון שהאשה אינה מצווה בהעשה.

מ"א סק"א, (ע"ג), קמ"א.

דברי הר"י בן פלאט שהאשה אינה מצווה בהמצוה של יבום כי אינה מצווה על פרו ורבו.

מ"א סק"א.

ציצית

בענין הברכה, עי' בערך ברכות.

מעלות מצות ציצית

דברי האברבנאל ש"לדורותם" בא לרבות שאפילו כשאין הדרך ללבוש בגדים שיש בהם ד' כנפות בכל זאת יקפידו ללבוש בגד כזה כדי לקיים מצות ציצית.

פ"ו (קטע אחרון).

מהות המצוה

בענין אם היסוד של מצות ציצית הוא מצות הטלת ציצית אחרי שהוא לבוש בהטלית, (ולפ"ז הרי זה מצוה חיובית), ואולי כבר בשעה שהוא מתלבש בזה, ואם אינו עושה כן הרי זה נקרא שהוא עובר בשוא"ת, או האם יסוד המצוה הוא לעשות מעשה לבישה עם טלית מצויצת (אם הוא רוצה ללבוש את הטלית אשר לפ"ז הרי זה מצוה קיומית) (וגם אחרי שהוא לבוש יש כאן מעשה לבישה מתמשך), ואם הוא בלי ציצית הרי זה נקרא שהוא עובר בקום ועשה, או האם גם לפי הדרך הזה הרי זה נקרא שהוא עובר רק בשוא"ת כי זה נקרא שהוא ישוב ולא עשה מעשה לבישה כהוגן.

פ"ו, צ"ב (קטע "איברא"), קפ"א.

בענין אם המגלה בשבת שציציותיו פסולות חייב לפשוט את הטלית.

פ"ו (קטע "והנה הב"י" ולהלן שם).

הקושיא איך שייך לומר בכלאים בציצית עדל"ת הלא המצוה של ציצית היא רק בהחוטין ואילו האיסור של כלאים כולל גם את הטלית.

ס"ה (קטע "ובחידושי הגרש"ש" ולהלן שם), ס"ז סק"ג (קטע "והנה עי' בהגרש"ש").

בענין אם מצות ציצית היא רק ללבוש את הציצית א"נ להטיל את הציצית על הטלית (עי' לעיל בסמוך כאן), או האם גם לבישת הטלית א"נ מה שהטלית קשורה להציצית, היא חלק מהמצוה, וגם הטלית נחשבת חלק מהחפצא של מצוה (והקושיא שהובאה להלן בסמוך כאן נוקטת כהצד הראשון).

ס"ה.

בענין אם גם טלית נאה נחשב הידור בהמצוה, או האם רק ציצית נאין.

ס"ה (קטע "וע"ע בשבת").

דיני החוטים

פירושים שונים בדברי הרמב"ם שאין לחוטי הענף מנין מן התורה.

פ"ה.

תכלת ולבן

בענין מה הוא ההיתר ללבוש ציצית עם רק חוטי לבן בלי תכלת, הלא הוא עובר על המצוה של תכלת.

פ"ו (קטע "עוד כתב השאגת ארי").

הדרך שתכלת ולבן אינם שתי מצות אלא הרי הם בגדר לכתחילה ובדיעבד, דלכתחילה צריכים גם תכלת ובדיעבד אינה מעכבת.

פ"ו (קטע "עוד כתב השאגת ארי").

דיני הטלית

הקושיא איך שייך לומר בכלאים בציצית עדל"ת הלא המצוה של ציצית היא רק בהחוטין ואילו האיסור של כלאים כולל גם את הטלית.

ס"ה (קטע "ובחידושי הגרש"ש" ולהלן שם), ס"ז סק"ג (קטע "והנה עי' בהגרש"ש").

בענין אם מצות ציצית היא רק ללבוש את הציצית א"נ להטיל את הציצית על הטלית (ועי' בזה לעיל בסק"ב), או האם גם לבישת הטלית א"נ מה שהטלית קשורה להציצית, היא חלק מהמצוה, וגם הטלית נחשבת חלק מהחפצא של מצוה (והקושיא שהובאה להלן בסמוך כאן נוקטת כהצד הראשון).

ס"ה.

בענין אם גם טלית נאה נחשב הידור בהמצוה, או האם רק ציצית נאין.

ס"ה (קטע "וע"ע בשבת").

בענין אם מותר לעשות תשמיש מגונה או תשמיש הדיוט עם טלית גדול וכן עם טלית קטן שבלו.

ס"ה.

דיני הלבישה

דברי הב"י שאפילו אם נהנה מהלבישה אבל בשביל חיוב ציצית צריכים שיעקר הבאת הבגד תהי' לשם הנאת הלבישה.

ס"א (קטע "מיהו כהדרך הזה"),
ס"ד (קטע "ע"ע בב"י בסי"").

דברי הב"י שלא נהגו להטיל ציצית בגלימות כי לבישה לשם כבוד אינה נחשבת הנאת כיסוי.

ס"ד (קטע "וע"ע בב"י שם"
וקטע אחרון).

הסוברים שיש חיוב ציצית על לבישה גם בלי שום הנאה.

ס"ב בההערה, ס"ד.

דברי הביאור הלכה שלבישת טלית בשעה שעולה לתורה לשעה קלה לשם כבוד התורה אינה חייבת בציצית, ושוה להציוור של מוכרי כסות דפטורים.

ס"ד (קטע "ועיין עוד בביאור
הלכה" וקטע אחרון).

בענין אם יש חיוב ציצית בהעלאה.
ס"ג.

בענין אם יש חיוב של ציצית בהצעה.

ס"ג.

שלפי המ"ד שסובר שמצות צריכות כוונה אם לבש ציצית בלי להתכוין לצאת ידי המצוה הרי הוא כהולך בלי ציצית ועובר על המצות עשה.

ס"ד (קטע "ועיין עוד בביאור
הלכה").

כלאים בציצית

בענין למה כלאים בציצית נחשב ציור של כלאים לפי הרא"ש, הלא הרא"ש סובר שבשביל כלאים צריכים ב' תכיפות וקשר (אבל לפי הרמב"ם סגי בתכיפה אחת וקשר).

פ"ז.

שיטת הראשונים בענין ההיתר לעשות חוטי לבן צמר לבגד של פשתן וחוטי לבן פשתן לבגד של צמר.

ע"א.

הסוברים שצריכים אי אפשר לקיים שניהם רק בשאר ציורים של עדל"ת אבל לא בכלאים בציצית כי כלאים בציצית הותר.

ס"ח, ע' סק"ג.

שיטת ר"ת שכלאים בציצית הותר אפילו בלילה אע"פ שאינו מקיים אז מצות ציצית, וכן אפילו לנשים אע"פ שאינן מצוות במצות ציצית.

מ"ה סק"ג סק"ד, ע' סק"ד, ע"א.

הדרך שמצות ציצית בבגד מסוים יכולה לדחות כמה איסורים נפרדים של כלאים שיש באותו בגד כיון שכולם הם משם אחד, וממילא מותר ללבוש בגד שיש בו כמה פעמים האיסור של כלאים אע"פ שקיים רק מצוה אחת של ציצית.

ס"ז סק"ג (קטע "גם י"ל").

הקושיא למה צריכים לכלאים בציצית להדין של עשה דוחה לא תעשה, תיפוק ל"י משום שמצות לאו ליהנות ניתנו.

ס"ב (קטע אחרון), ס"ה (קטע
אחרון), ס"ו.

הקושיא איך שייך לומר בכלאים בציצית עדל"ת הלא המצוה של ציצית היא רק בהחוטין ואילו האיסור של כלאים כולל גם את הטלית.

ס"ה (קטע "ובחידושי הגרש"ש"
ולהלן שם), ס"ז סק"ג (קטע "והנה
עי' בהגרש"ש").

קושיית הגרש"ש איך מותר ללבוש כלאים בציצית בבגד שהוא יותר גדול מהשיעור של מצות ציצית, הלא בהוספה יש הוספה של איסור כלאים בלי הוספה של מצות ציצית.

ס"ז סק"ג (קטע "והנה עי'
בהגרש"ש").

בענין אם קטנה יכולה להתעבר.

בסוף הכרך א', ב'.

בענין בנים הם כסימני נערו.

בסוף הכרך א', ב'.

בענין אם שתי שערות הן סימנים שהגוף כבר נתגדל או האם הן עצם הגדלו.

בסוף הכרך ג'.

שהאיסור גורם שהולד ממזר ה"נ שאמרה שהאיסור גורם שלא תפסי בה קידושין. רפ"ד*.

קידושין

דברי הרשב"א שאם ראובן קידשה חוץ משמעון הרי היא אסורה בביאה אפילו לשמעון כיון שהיא אשת ראובן לגבי עלמא.

קצ"ג (קטע "על כל פנים"), קצ"ה (קטע "אלא שלפני" ולהלן שם), קצ"ח (קטע "ובסק"ב"), קצ"ט בהערה השני'.

הטעמים למה אין קידושין תופסין באשת איש.

קצ"ז בהערה הראשונה.

הדרך שאין קידושין תופסין גם היכא שאין כאן האיסור של הערוה אם יש כאן מיהא השם של הערוה, כי מספיק בזה שיש כאן הסיבה של האיסור, אלא שהיינו רק בקידושין רגילים אבל לא ביבום, כי קנין יבום וזיקת יבום שפיר יכולים לחול כל היכא שאין כאן האיסור בפועל, והדרך שגם יבום הרי הוא כמו קידושין.

מ' סק"א (קטע "ב'"), רמ"ח (קטע "ועיין גם בקובץ הערות"), (ר"נ סק"ה).

דעת רש"י ברף מ"ט ע"ב שאם אין קידושין תופסין באשה מסוימת, ה"ה שאם בשעת הקידושין לא היתה קיימת הסיבה, רק שאח"כ נולדה הסיבה, הרי הקידושין נפקעין, ודעת תוס' שם שחולקים על זה וסוברים שאינן נפקעין.

קפ"ז סק"ו (קטע ראשון) ובהערה שם, קצ"ח (קטע "ובסק"ה"), רכ"ג סק"ב ובהערה הראשונה שם, רמ"ח בהערה.

בענין אם מה שיש ממזר מחייבי כריתות, וכן מחייבי לאוין לפי ר"ע, הרי זה בגלל שלא תפסי בה קידושין, ולא בגלל האיסור, או האם מה שגורם שהולד הוא ממזר הרי זה האיסור, ונקטינן שכמו שהתורה אמרה

קיום מצות

המחלוקת אם הציוויים שנאמרו לפני הר סיני נשנו עוד הפעם בהר סיני ואנחנו צריכים לקיים רק את הציווי של הר סיני. צ"ה, צ"ו, צ"ז (קטע אחרון).

השיטה שאם כבר התחיל בכבוד אביו לא יפסיק אפילו למצוה שאי אפשר להעשות ע"י אחרים כי עוסק במצוה פטור מן המצוה. קט"ו.

דברי הירושלמי שמחלק בין "היא גופא עבירה", לבין "איהו עבר עבירה".

ק"ה בהערה, ק"ז.

בענין שיש בכח מצוה הבאה בעבירה לגרום שאין היבום שנעשית בעבירה קונה בכלל כי הקנין חל רק כשיש קיום המצוה. מ"ב בהערה הראשונה.

קרח

"כל המחזיק במחלוקת עובר בלאו שנאמר ולא יהי' כקרח וכעדתו": בענין אם הכוונה היא ללאו גמור מהתורה או האם הכוונה היא רק לאסמכתא. ושיטת הרמב"ן שהוא לאו גמור אבל רק בחולק על הכהונה. רנ"ג סק"ב.

קריעה

בענין הקורע על המת בשבת.

ק"ה בהערה, ק"ז.

רב ותלמיד

דברי הכסף משנה בשם הריב"ש בשם הראב"ד שאע"פ שרב שמחל על כבודו כבודו מחול אבל על בזיונות לא מהני מחילה. צ"ח סק"ב.

רוב

שאפילו רבי מאיר שחושש למיעוט אינו חושש למיעוטא דמיעוטא.

י"ח.

שאע"פ שרבי מאיר חושש למיעוטא, אהל מודה הוא שמכריעים על פי ספק ספיקא. י"ח.

רפואה

בענין אם בפיקוח נפש הולכים אחרי רוב הרופאים או אחרי המומחין שבהם. רנ"ח סק"ד.

רשע

בענין אינו עושה מעשה עמך, עי' בערך עושה מעשה עמך.

בענין כיבוד אב כלפי אביו רשע, עי' בערך כיבוד אב - אביו רשע.

שבת קודש

כללי

בענין אם יש קיום מצוה נפרדת של שבתה על כל רגע ורגע של יום שבת, או האם הקיום מצוה הוא רק ע"י ששומר את כל השבת כולה.

קמ"ג.

שיטת רבינו יונה שהעשה של תשבות לא קאי על מחמר אלא רק על האבות מלאכה והתולדות.

קכ"ג.

שאם הוא עובר רק על איסור לאו של שבת, כגון מחמר, ולא על איסור כרת, אינו נחשב, כעובד עבודה זרה.

קי"ב, קל"ט.

בענין אם בלי הלימוד של "הבערה לחלק יצאת" היינו חושבים שאינו חייב חטאת כלל עד שיעשה את כל המלאכות, או האם שפיר היינו יודעים שחייב גם על מלאכה אחת רק שלא היינו יודעים חילוק חטאות אלא היינו חושבים שחייב רק אחת אפילו אם עשה הרבה מלאכות בהעלם אחד.

קל"ד.

בענין איך ס"ד שמיתת ב"ד דוחה שבת, דאיך שייך לומר בזה שעשה דוחה לא תעשה, הלא העדים שהורגים אותו הרי הם אלו שמחללים שבת ואין הם אלו שמקיימים את המצוה.

קמ"א.

דברי רש"י בשבת דף ק"ו שמיתת ב"ד נחשבת בגדר מקלקל. קמ"א.

בענין אם יש במלקות משום מלאכת שבת. קמ"ב סק"א (קטע "ומצאתי" ולהלן שם).

בענין אם שאר עונשין כמו מלקות ונידוי נוהגים בשבת ורק מיתת ב"ד אינה נוהגת: דברי הרמב"ם והחינוך ש"לא תבערו אש וגו'" הוא לאו חדש שלא להעניש בשבת. קמ"ב.

בענין אם מה שעושים פסח מילה ותמיד בשבת הרי זה בגדר הותרה או דחוי'. צ"ד, צ"ז.

תופר

המחלוקת בענין אם צריכים ב' תכיפות וב' קשרים.

פ"ז (קטע "גי").

מחמר

בענין המחלוקת שבין המ"מ והרמב"ן אם לפי הרמב"ם המחמר בשבת עובר רק על עשה (הרמב"ן) או האם הוא עובר גם על לא תעשה (המ"מ), ודעת הרמב"ן עצמו.

ק"ט.

שגגות

המ"ד שסובר שהיכא שאכל כמה כזיתים של חלב בהעלם אחד הרי הוא חייב חטאת על כל כזית וכזית.

ק"ע בההערה הראשונה.

שופר

דברי ר"ת שתקיעת שופר מיקרי מצוה דרבים, וביאורו של המגן אברהם דהיינו משום שאחד מוציא את הרבים ידי חובתם. ק"מ ובההערה.

שילה

שגם כלפי משכן שילה הי' חיוב של מורא מקדש כמו כלפי בית המקדש.

קכ"ו (קטע "והנה גם").

בענין אם מותר לעשות כתבניתו.

קכ"ו (קטע אחרון).

שילוח הקן

שיטת הר"ר יוסף מארץ ישראל שהלאו נחשב יותר חמור מסתם לאו כיון שיש עמו גם עשה.
מ"ד סק"ב.

שכר ועונש

כללי

בענין אם שאר עונשין כמו מלקות ונידוי נהגים בשבת ורק מיתת ב"ד אינה נהגת: דברי הרמב"ם והחינוך ש"לא תבערו אש וגו'" הוא לאו חדש שלא להעניש בשבת. קמ"ב.

דברי הספר חרדים שעונשו של המבטל מצות עשה הוא יותר גדול מעונשו של העובר על לאו. ודברי הגמ' במכילתין של"ת הוא יותר חמור מעשה, ופירש"י שכן רואים ממה שיש בו מלקות. ופירושו של הערל"נ בהגמ' שכן רואים ממה של"ת צריך גם כפרת יוה"כ ולא סגי בתשובה כמו העובר על מצות עשה. ודברי הרמב"ן בפרשת יתרו שקיום מצות עשה דוחה ל"ת משום שקיום מצות עשה הוא גדר של אהבה והפרישה מל"ת היא גדר של יראה, ואהבה היא מדריגה יותר גדולה מיראה. ודברי היד מלאכי בענין זה.

נ"ח בההערה הראשונה, קמ"ה.

דברי הרמב"ם והמאירי בענין אם לאו שאין לוקין עליו קל בעונשו בידי שמים ממלקות ארבעים. קמ"ו.

כרת וערירי ומיתה בידי שמים

שיטות הראשונים בנוגע להמהות של כרת וערירי, וההבדל בין כרת למיתה בידי שמים. י"ב.

בענין אם לפי הריב"א שסובר שהעונש של ערירי, שמת בלי בנים, הרי זה עונש אחר ואינו חלק מעונש כרת, ואינו נהג בכל ציור של כרת אלא רק בעריות, האם הוא נהג באמת רק באותן עריות שכתוב בהן,

או האם הוא נהג בכל העריות משום הקישא דר' יונה.
י"א.

שעטנז

ע"י בערך כלאי בגדים.

שער (הגוף)

בענין שער נזיר, ע"י בערך נזיר - כללי.
בענין תגלחת מצורע, ע"י בערך מצורע.
בענין פאות הראש והזקן, ע"י בערך פאות.

שער ניקנור

ע"י בערך בית המקדש, ובערך מצורע.

תורה

בענין "לא בשמים היא", ו"אין משגיחין בבת קול", ובענין אם מותר לשאול הלכות מן השמים.
רס"א - רס"ג.

בענין מה שבני תקופה מאוחרת אינם חולקים על בני תקופה קודמת.
רע"ז.

בענין אם תנא יכול לחלוק על נביא.
רע"ז.

בענין אם אמורא יכול לחלוק על תנא.
רע"ז (קטע "ומעתה" וקטע "מיהו עיין").

בענין מה שגאונים וראשונים אינם יכולים לחלוק על אמוראים.

רע"ז (קטע "ומעתה" וקטע "מיהו עיין").

דרכו של הקובץ הערות בכל הנ"ל.
רע"ז (קטע "מיהו עיין").

תלמיד

ע"י בערך רב ותלמיד.

תלמיד חכם

דברי הכסף משנה בשם הריב"ש בשם הראב"ד שאע"פ שרב שמחל על כבודו כבודו מחול אבל על בזיונות לא מהני מחילה.
צ"ח סק"ב.

תנאי

בענין אם האדם שהתנאי הוא לטובתו יכול למחול על קיום התנאי.
קצ"א (קטע "והנה כבר הזכרנו") ובהערה השני' שם.

תנאים ואמוראים

בענין אם תנא יכול לחלוק על נביא, וכן בענין אם אמורא יכול לחלוק על תנא, ועוד כללי מחלוקת, עי' בערך תורה.

דברי הרמב"ם בהקדמתו לפיה"מ שרבי דוסא בן הרכינס האריך ימים מימות חגי הנביא כל ימי בית שני.

רע"ז (קטע "והנה המהרש"א").

דברי הרמב"ן שלא הי' בדורו של רבי אליעזר בן הורקנוס כמותו.

רנ"ח סק"ג.

דברי הרמב"ן שלא הי' בדורו של רבי מאיר כמותו.

רנ"ח סק"ג.

תרומות ומעשרות

בענין "עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית".

רע"ט - רפ"א.

תרי"ג מצות

המחלוקת אם הציוויים שנאמרו לפני הר סיני נשנו עוד הפעם בהר סיני ואנחנו צריכים לקיים רק את הציווי של הר סיני.

צ"ה, צ"ו, צ"ז (קטע אחרון).

דברי הרמב"ן שהמצות שנצטוו במרה היו בגדר חינוך, להתרגל במצות.

צ"ו (קטע "ברם יש ליישב").

תרת"י דסתרי

ציורים של תרת"י דסתרי.

קנ"ב, ק"צ, רכ"א (קטע אחרון).

גמרות ומפרשים במס' יבמות שנזכרים שלא במקומם

- ב' ע"א, תד"ה עד.
 א' (קטע ראשון וקטע "והנה תוס'"), ק"ס (קטע ראשון).
 ב' ע"א, תד"ה אשת אחיו (הריב"א).
 ק"ס (קטע "ולפ"ז").
 ב' ע"א, תד"ה ואחות אשתו.
 ק"ס (קטע ראשון), קפ"ט, קצ"ח (קטע "ועוד כתב").
 ב' ע"א, רמב"ן ד"ה מתני' חמש עשרה נשים.
 קפ"ט (קטע אחרון), ק"צ, קצ"א (קטע "והנה כבר הזכרנו"), קצ"ב (קטע "והנה הרמב"ן וקטע "וע"ע בגיטין"), קצ"ג (קטע ראשון), רי"ט בהערה השני'.
- ב' ע"א, רשב"א ד"ה חמש עשרה נשים.
 קפ"ט, קצ"ב (קטע "והנה הרמב"ן וקטע "וע"ע בגיטין").
 ב' ע"ב, ואשת אחיו שלא הי' בעולמו.
 ב' סק"א (קטע ראשון ולהלן שם), סק"ב (קטע "והנה לעיל" וקטע אחרון).
 ב' ע"ב, אי הכי ליתני חמותו ברישא.
 ז' סק"א בהערה השני'.
- ב' ע"ב, רש"י ד"ה ואשת אחיו שלא הי' בעולמו.
 ז' סק"א בהערה השני'.
- ב' ע"ב, רש"י ד"ה כשם שצרת בתו.
 א' (קטע "וע"ע ברש"י"), ג' (קטע "ומרש"י"), ל"ט (קטע "ברם דרך זה" וקטע אחרון).
 ב' ע"ב, רש"י ד"ה כך צרת צרתה.
 א' (קטע "וע"ע ברש"י").
 ב' ע"ב, רש"י ד"ה וכל היכולה למאן.
- י"ט (קטע "וע"ע ברש"י"), רל"ז (קטע אחרון).
 ג' ע"א, אבל מיחלץ חלצה.
 ל"ה בהערה הראשונה.
 ג' ע"א, רש"י ד"ה ליתני אסורות.
 ג' (קטע "ומרש"י"), ל"ט (קטע "ברם דרך זה" וקטע אחרון).
 ג' ע"א, רש"י ד"ה מש"ה תני פוטרות.
 ג' (קטע "ומרש"י"), ל"ט (קטע "ברם דרך זה" וקטע אחרון).
 ג' ע"א, תד"ה כיון.
 ג' (קטע "ומרש"י"), ל"ט (קטע "ברם דרך זה").
 ג' ע"א, תוס' הרא"ש סד"ה למעוטי דרב ודרב אסי.
 ב' סק"ב (קטע "והנה הגרנ"ט שם"), קס"ד, קס"ח סק"ב.
 ג' ע"ב, למעוטי דרב.
 רכ"ד (קטע "וכעין"), רכ"ו סק"ד.
 ג' ע"ב, אי ס"ל דהדרי.
 רכ"ג סק"ו.
 ג' ע"ב, לפי שאינה בצרת צרה.
 י"ג סק"א (קטע ראשון), קצ"ו (קטע "ועכ"פ אם נקבל" ולהלן שם).
 ג' ע"ב, צרת צרתה מנין וכו'.
- א' (קטע ראשון ולהלן שם).
 ג' ע"ב, מכאן אמרו חכמים חמש עשרה נשים וכו'.
- כ"א.
 ג' ע"ב, אזהרה שמענו עונש מנין אמר קרא וכו'.
- א' (קטע "ועיינן באמת"), י' (קטע "ולכאורה יש ליישב"), קע"ב (קטע "והנה לעיל").

ה' ע"א, רש"י ד"ה שאין שוה בכל.
 ע"ו (קטע אחרון).
 ה' ע"א, רש"י ד"ה ת"ל ראשו.
 ע"ז (בסופו).
 ה' ע"א, תד"ה לרבנן.
 ג' בההערה השלישית.
 ה' ע"א, תד"ה מה ללאו דהקפה.
 נ"ט.
 ה' ע"א, דברי הערל"נ על תד"ה לרבנן.
 ג' בההערה הראשונה והשלישית.
 ה' ע"ב, שעטנו למה לי ש"מ לאפנויי.
 נ"ט.
 ה' ע"ב, אשכחן דאתי עשה ודחי לאו
 גרידא לא תעשה שיש בו כרת היכא
 אשכחן דדחי דאיצטרין עלי' למיסרה.
 ע"ו (קטע "ברם לכאורה יש
 להקשות").
 ה' ע"ב, תד"ה כולה ("מבגדי כהונה לא הוה
 מצוי למילף בעלמא משום דמצותו בכך").
 מ"ה סק"א.
 ה' ע"ב, מאירי סד"ה הקפת.
 פ"ד (קטע "והנה המאירי").
 ה' ע"ב, דברי הערל"נ על תד"ה כלכם.
 מ"א סק"ב.
 ו' ע"א, רש"י ד"ה אלא.
 ק"א.
 ו' ע"א, רש"י ד"ה מאי לאו.
 ק"א.
 ו' ע"א, תוס' סד"ה טעמא.
 ע"ז (קטע ראשון וקטע "ועכ"פ"),
 פ"ג (קטע אחרון), ק"א, קכ"ב,
 קנ"ד (קטע אחרון), קפ"ז סק"ז.
 ו' ע"א, תד"ה ניגמר.
 קל"ח.
 ו' ע"א, תד"ה והא.
 קכ"ב.
 ו' ע"א, תד"ה שכן.
 קכ"ב.
 ו' ע"א, ערל"נ ד"ה מאי לאו.

ג' ע"ב, טעמא דכתב רחמנא עלי' הא לא
 לאו הכי ה"א אחות אשה מייבמת מ"ט
 דאמרינן אתי עשה ודחי לא תעשה.
 י"ג סק"ד, קפ"ז סק"א (קטע
 "ומצד שני") סק"ו (קטע ראשון
 וקטע "ואחיצור").
 ג' ע"ב, לא תעשה שיש בו כרת מי דחי.
 קמ"ה (קטע "ולפ"ז").
 ג' ע"ב, רש"י ד"ה לצרור.
 ח'.
 ג' ע"ב, רש"י ד"ה שאין צרה אלא מאח.
 ג' (קטע "ומרש"י"), ל"ט (קטע
 "ברם דרך זה" וקטע "מיהו
 מרש"י").
 ג' ע"ב, תד"ה מה אחות אשה.
 קפ"ט (קטע ראשון).
 ג' ע"ב, תד"ה טעמא.
 נ"ו, ק"ד, קכ"א.
 ג' ע"ב, תד"ה לא תעשה.
 ס"ו, ס"ז סק"ג (קטע "גם י"ל
 דס"ל"), ע"ב (קטע ראשון), ע"ה, פ'
 (קטע ראשון), ק"נ סק"א (ומהרש"א
 ומהדורא בתרא שם) סק"ב (קטע
 "והנה כבר הבאנו"), קס"ג.
 ג' ע"ב, מגי' להגהות הגר"א.
 ח'.
 ג' ע"ב, תוס' גורניש.
 ח'.
 ג' ע"ב, דברי הערל"נ בענין צרת סוטה.
 רכ"ה (קטע "והנה הערל"נ").
 ד' ע"ב, דומיא דלבישה דאית בי' הנאה.
 פ"ט (קטע "ועכ"פ").
 ד' ע"ב, תד"ה דאפילו, ישרש יעקב על
 דבריהם.
 מ"א סק"ג.
 ד' ע"ב, רמב"ן ד"ה הא דקאמרינן.
 מ"ה סק"ג.
 ה' ע"א, תינח לתנא דבי ר' ישמעאל לרבנן
 מנא להו וכו'.
 ג'.

- ק"מ (קטע אחרון).
 ו' ע"א, ערל"נ סד"ה משום.
 קל"ח.
 ו' ע"א, קרן אורה על תד"ה שכן.
 ק"ו (קטע "והנה לכאורה").
 ו' ע"ב, תד"ה טעמא.
 ק"א, קי"ז (קטע אחרון).
 ד' ע"א, לאו לא תעשה חמור מיני וקאתי עשה ודחי לי.
 נ"ח בההערה הראשונה.
 ד' ע"ב, הואיל ואישתרי אישתרי.
 מ"ה סק"ח (קטע ראשון).
 ח' ע"א, אתיא בהקישא מדרבי יונה.
 קפ"ז סק"ד.
 ח' ע"א, ואיכא לאקושינהו לאחות אשה.
 י"ג סק"ג (קטע אחרון).
 ח' ע"א, רבא אמר ערוה גופה לא צריכא קרא וכו'.
 י"ג סק"ד (קטע אחרון), כ"א, מ"ב (קטע ראשון וקטע "ותי"), ר"ל (קטע "ובדעת").
 ח' ע"א, רבי אומר ולקח ולקחה וכו'.
 כ"א, ל"ט בההערה, קצ"ה (קטע "וביאר").
 ח' ע"א, רש"י ד"ה ולקחה.
 קע"ד, קפ"ז סק"א (קטע ראשון).
 ח' ע"א, רש"י ד"ה וחד למישרי.
 קע"ד.
 ח' ע"א, תד"ה תרי.
 ק"ע (קטע "ועיין בקובץ"), קע"ז (קטע "ועיין בערל"נ"), רי"ג (קטע "מיהו נראה"), רמ"ה, רמ"ז.
 ח' ע"א, תד"ה רבא.
 י"א, י"ג סק"א (קטע "ברם האחיעזר"), ק"נ סק"ב בההערה השני, קנ"ט, ר"ל (קטע "ובדעת").
 ח' ע"א, ת"י ד"ה כי אצטריך.
- רמ"ח בההערה, ר"נ סק"ב.
 ח' ע"א, רשב"א ד"ה רבא (הראשון).
 י"א, י"ג סק"א (קטע "ברם האחיעזר").
 ח' ע"א, רשב"א ד"ה רבא (השני).
 מ"ה סק"ו, מ"ז.
 ח' ע"ב, מאי ולקחה כל היכא דאיכא תרי לקוחין וכו'.
 ב' סק"א (קטע "וצריכים להוסיף"), ל"ט בההערה.
 ח' ע"ב, מגרשה בגט ומחזירה.
 מ"ה סק"ה סק"ז (קטע "והנה").
 ח' ע"ב, רש"י ד"ה א"כ.
 א' (קטע "והנה לכאורה" וקטע "ועכ"פ"), ב' סק"א (קטע "וצריכים להוסיף" וקטע אחרון).
 ח' ע"ב, תד"ה כל.
 א' (קטע "ועיין באמת"), ל"ט (קטע "ומעתה"), קצ"ב (קטע "ולפי מה שכתבו").
 ח' ע"ב, תד"ה מלמד.
 ט"ו סק"א (קטע "ועיין בתוס"), מ"ה סק"ז (קטע "והנה"), ע' סק"ב (קטע "וי"ל שלפי").
 ח' ע"ב, דברי הת"י על מלמד שמגרשה בגט ומחזירה.
 מ"ה סק"ז (קטע "והנה").
 ח' ע"ב, דברי התוס' הרא"ש על למה בעינן קרא למימר שמגרשה בגט ומחזירה.
 ט"ו סק"א (קטע "ועיין בתוס").
 ט' ע"א, בפלוגתא לא קא מיירי.
 ז' סק"א בההערה הראשונה, ט"ז.
 ט' ע"א, והרי איסור מצוה ואיסור קדושה דפליגי ר"ע ורבנן וכו'.
 י' (קטע ראשון).
 ט' ע"א, תד"ה והרי איסור מצוה.
 מ' סק"א בההערה.

ט' ע"ב, דברי הערל"נ על רש"י ד"ה והא
אמר רב יהודה.

כ"ג.

י' ע"א, רב אשי אמר לעולם וכו'
ובפלוגתא קמירי.

ז' סק"א בההערה הראשונה.

י' ע"א, תד"ה לעולם.

קפ"ח - קצ"ט.

י' ע"א, תד"ה לעולם (בעלת תנאי -
"קשיא ליתני אשת איש דמשכחת לה
אפילו לרבנן וכו'").

ב' סק"א (קטע "והנה מאידך"),
סק"ב (קטע "אלא"), י"ג סק"א
(קטע אחרון), רי"ט בההערה השני'.

י' ע"א, בא"ד (אשת שני מתים).

ב' סק"ב (קטע "אלא").

י' ע"א, בא"ד ("וי"ל דלא קרינא לגבי'
אשת המת דכבר נאסרה עליו לפני
קדושי אחים").

רנ"א סק"א (קטע "מיהו אכתי").

י' ע"א, תד"ה לרבי יהודה.

י' (קטע ראשון).

י' ע"א, דברי הערל"נ בסוף דבריו על העמוד
בענין מנין שאין קידושין תופסין בחייבי לאו.

רפ"ד*.

י' ע"ב, החולץ ליבמתו וחזר וקידשה
וכו', ורבי יוחנן אמר בין הוא ובין האחין
אינן חייבין לא על החלוצה כרת ולא על
הצרה כרת.

מ"ה סק"ה סק"ו.

י"א ע"א, אמר רבי יהודה אמר רב צרת
סוטה אסורה.

ל"ה.

י"א ע"א, מתיב רב אשי נכנסה עמו לסתר
וכו' ואם מת.

ל"ה (קטע ראשון).

י"א ע"א, רש"י ד"ה מ"ד בעשה.

ר' (קטע "מיהו באמת"), ר"ג (קטע
"מיהו מרש"י").

י"א ע"א, רש"י ד"ה ומ"ד בכרת.

ר' (קטע "מיהו באמת").

י"א ע"א, תד"ה חד.

מ"ה סק"ה סק"ו, ר' (קטע "מיהו
באמת"), ר"ג (קטע "מיהו מרש"י").

י"א ע"א, תד"ה צרת סוטה.

קצ"ב (קטע "והגרש"ש").

י"א ע"א, דברי הרא"ש בשם הראב"ד על
צרת סוטה.

ל"ה (קטע ראשון ולהלן שם).

י"א ע"א, דברי הריטב"א שרב סובר
שסוטה ודאי וצרתה חולצות.

ל"ה (קטע "והנה הריטב"א").

י"א ע"ב, רש"י ד"ה פסולה פסולה ל"י.

רכ"ד (קטע אחרון).

י"א ע"ב, תד"ה מאי.

רכ"א (קטע "א").

י"א ע"ב, תד"ה צרתה.

רכ"ג סק"ג.

י"א ע"ב, קושיית הרשב"א דמאי פרכינן
בסוטה דף ה' ותתיבם יבומי הלא יש
לאוסרה משום שהתורה עשתה ספק כודאי.

רכ"ד (קטע "מיהו לפ"ז").

י"ב ע"א, לא לעולם בבעל וכו'.

י"ט (קטע "אמנם").

י"ב ע"א, משעת נפילה נראית ככלתו.

י"ט (קטע "אמנם").

י"ב ע"א, המחלוקת אם אילונית פוטרת
צרתה או לא.

ב' סק"א סק"ב, ו', ט"ז, כ', קס"ז,
קס"ח סק"ב סק"ג, קצ"ב (קטע
"והנה הקובץ" ולהלן שם)
ובהערה האחרונה, רי"ג (קטע
"מיהו נראה"), רכ"ג סק"ו.

י"ב ע"א, שלא מצינו בכל התורה כולה
כגון זאת.

קצ"ב בהערה האחרונה (קטע
אחרון).

י"ב ע"א, תד"ה צרתה.

רמ"ז.

י"ב ע"א, דברי הריטב"א בכיבור דברי רב אסי שפוטר צרת אילונית.

ב' סק"א (קטע "ובאות ה'").

י"ב ע"א, דברי רעק"א בדו"ח על אילונית.

כ' (קטע "ברם עיין בראשונים").

י"ב ע"ב, רש"י ד"ה הלכתא.

ב' סק"ב (קטע ראשון), ו', כ' (קטע ראשון), קס"ז (קטע "ואת הסברא" וקטע "והנה מדברי").

י"ג ע"א, מנה"מ אמר רב יהודה וכו' רב אשי אמר סברא היא וכו'.

א' (קטע ראשון ולהלן שם), ג' (קטע "אולם"), ד', קע"ב בהערה השלישית, קצ"ו בהערה השני', רכ"ו סק"ג (קטע ראשון).

י"ג ע"א, ותמאן השתא ותתיבם.

רמ"א (קטע אחרון).

י"ג ע"א, רש"י ד"ה מנא הני מילי.

א' (קטע ראשון וקטע "והנה תוס'"), ח'.

י"ג ע"א, רש"י ד"ה אמו.

ג' (קטע "ומרש"י"), ל"ט (קטע "ברם דרך זה" וקטע אחרון).

י"ג ע"א, רש"י ד"ה ב"ש מתירים.

ל"ט בהערה.

י"ג ע"א, דברי הריטב"א על דברי רב אשי שאמר סברא היא.

א' (קטע "וע"ע בריטב"א").

י"ג ע"ב, הוא לה צרת ערוה שלא במקום מצוה ושריא.

קצ"ז (קטע ראשון).

י"ד ע"א, בשלמא ב"ש מב"ה לא נמנעו.

רס"ט.

י"ד ע"א, תד"ה לא עשו.

רנ"ו סק"ב (קטע ראשון) סק"ג.

י"ד ע"א, רשב"א ד"ה אמר אביי.

רנ"ד.

י"ד ע"א, דברי הריטב"א שגם המ"ד שסובר שלא עשו ב"ש כדבריהם מודה שלחומרא שפיר עשו כדבריהם.

רע"ג, רע"ה.

י"ד ע"ב, נעשה כדברי ב"ש הולד ממזר לדברי ב"ה.

קע"ז (קטע "ועכ"פ לפ"ז").

י"ד ע"ב, תד"ה בשלמא.

רנ"ו סק"ב (קטע ראשון) סק"ג.

י"ד ע"ב, ריטב"א ד"ה ומ"ש.

רס"ח.

ט"ו ע"א, הכיר בה ולא הכיר בה איכא בנייהו.

ט"ז.

ט"ו ע"א, מה שנקטה הגמ' שכל הטעם לומר שבית שמאי לא עשו כדבריהם הרי זה משום לא תתגודדו.

רנ"ו סק"ג סק"ד.

ט"ו ע"א, מתיב מר זוטרא מעשה וילדה כלתו של שמאי הזקן ופיחת את המעזיבה וסיכך על גבי מטה בשביל קטן וכו'.

רנ"ו סק"א (קטע "מיהו מלהלן") סק"ב (קטע "ולפי ג'"), ר"ס.

ט"ו ע"א, הרואה אומר לאפושי אויר קעביד.

רנ"ו סק"א (קטע "ועוד מוכח"), ר"ס.

ט"ו ע"א, ושלחו בית שמאי והרחיבוהו וכו'.

רנ"ו סק"א (קטע "מיהו מלהלן") סק"ב (קטע "ולפי ג'"), ר"ס.

ט"ו ע"א, תוס' המשך ד"ה נעשה.

רי"ד.

ט"ו ע"א, תד"ה וסיכך.

רנ"ו סק"א (קטע "מיהו מלהלן").

ט"ו ע"א, ערל"נ ד"ה ובהכי וכו'.

רנ"ו סק"ב בהערה הראשונה, סק"ד.

ט"ו ע"ב, הרואה אומר לאפושי מיא הוא דקא עביד.

רנ"ו סק"א (קטע "ועוד דמוכח").

ט"ו ע"ב, רש"י ד"ה הרואה אומר.

רנ"ו סק"א (קטע "ועוד דמוכח").

ט"ז ע"א, והזהרו שלא יקפח אתכם בהלכות לפי שיש עמו שלש מאות תשובות בצרת הבת שהיא מותרת וכו'.

רנ"ח סק"ב.

ט"ז ע"א, תד"ה בני צרות.

קצ"צ* (קטע ראשון), קצ"א בההערה השני'.

י"ז ע"א, עשה בה מאמר ומת שני' חולצת ולא מתייבמת.

י"ט (קטע "ולקמן").

י"ז ע"א, רש"י ד"ה ולא מתייבמת.

י"ט (קטע "ולקמן").

י"ז ע"ב, רמב"ן ורשב"א דהיכא שהוא בועל אשה שהיא אשת אחיו שהוא אחיו גם מאביו וגם מאמו הרי הוא עובר בב' איסורים.

מ"ז.

י"ח ע"ב, תד"ה אומרים.

ט"ו סק"א (קטע "וע"ע ברמב"ן").

י"ט ע"א, אלא אמר רב אשי אי דנפול בזה אחר זה הכי נמי וכו'.

מ"ה סק"ח (קטע "והגרש"ש), קע"ג.

כ' ע"א, איסור מצוה ואיסור קדושה חולצת ולא מתייבמת (חקירת הפרשת דרכים אם יש איסור של אשת אח).

ב' סק"א (קטע "והנה מאידך"), ל"ט (קטע "והנה כבר צידד"), מ"ב (קטע "מיהו אכתי") ובההערה הראשונה שם, רכ"ו סק"ג (קטע ראשון).

כ' ע"א, חייבי לאו ועשה.

י"ג סק"ד (קטע "ושוב"), ט"ו סק"א (קטע "וע"ע בחידושי הגר"ח"), מ"ב בההערה הראשונה.

כ' ע"א, לאתויי צרת אילוני, רמב"ן ורשב"א וריטב"א שם על צרת סוטה.

רי"א.

כ' ע"א, אלמנה מן האירוסין לכהן גדול.

מ"ד סק"ב (קטע "והנה האחיעזר").

כ' ע"א, אמר רב גידל אמר רב אמר קרא ועלתה יבמתו השערה וכו'.

ל"ט, ע' סק"ב (קטע "ויש ליישב"), קנ"ח (קטע "וביישוב") ובההערה השני' שם, קפ"ה.

כ' ע"א, רש"י ד"ה איסור אחותו לית לי' היתר.

ר"ה.

כ' ע"א, רש"י ד"ה תפסי בה קידושין, ורשב"א על דבריו.

ל"ט (קטע ראשון).

כ' ע"א, רש"י הנ"ל.

קע"ח.

כ' ע"א, תד"ה האי איסורא וכו'.

ר"ה.

כ' ע"א, תד"ה יבא.

ט"ו סק"א (קטע "ועוד כתב" ולהלן שם), מ"ה סק"ח (קטע "והאמרי משה").

כ' ע"א, ערל"נ ד"ה יבא.

מ"א בההערה.

כ' ע"א, ערל"נ ד"ה הן אמת.

מ"א סק"א.

כ' ע"א, דברי הערל"נ על רש"י ד"ה גרושה. קפ"ו.

כ' ע"ב, מסתברא חייבי לאו תפסי בהו קידושין חייבי כריתות לא תפסי בהו קידושין.

י"ג סק"א (קטע ראשון), ל"ט (קטע "והנה כבר צידד"), קס"ח סק"ג, קפ"ז סק"א (קטע "וכדברים") סק"ה, רי"ז בההערה, רכ"ט (קטע "ושוב").

כ' ע"ב, אלא אמר רבא גזרה ביאה ראשונה אטו ביאה שני' (אבל מהתורה אומרים עדל"ת).

ט"ו סק"א (קטע "ועכ"פ"), ל"ט (קטע ראשון), מ"א בההערה, מ"ד סק"ב (קטע "והנה האחיעזר"), ע' סק"ב, קנ"ח (קטע "וגם האחיעזר"), קפ"ה, רי"ז (קטע "שו"ר"), רל"ה (קטע ראשון).

כ' ע"ב - כ"א ע"א, דבאלמנה מן הנישואין לכהן גדול אמרינן שאם בעל לא קנה.

מ"ב בההערה הראשונה.

כ' ע"ב, תד"ה גזירה.

ל"ט (קטע ראשון).

כ' ע"ב, תד"ה אטו.

ט"ו סק"א (קטע "ועכ"פ"), מ"ה סק"ו, ע' סק"ב, קנ"ח (קטע "וגם האחיעזר"), קע"ט.

כ' ע"ב, דברי הרמב"ן והרשב"א והריטב"א בענין למה נקט רבא ביאה שני' ולא סוף ביאה ראשונה.

ט"ו סק"א (קטע "ועכ"פ").

כ' ע"ב, רש"ש ד"ה ביאת כהן גדול.

מ"א סק"ג.

כ' ע"ב, דברי המלא הרועים בענין כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני.

ט"ו סק"ב בההערה.

כ' ע"ב, ערל"נ ד"ה אכן.

מ"ד סק"ב (קטע "והנה שיטת הרשב"א").

כ' ע"ב, ערל"נ ד"ה אבל באמת.

מ"ד סק"ב (קטע "שו"ר בערל"נ").

כ"א ע"א, דברי המצפה איתן בשם הנודע ביהודה בספר דורש לציון.

מ"א סק"ג, ר' בההערה השני', ר"א בההערה השני' (קטע אחרון).

כ"א ע"א, דברי הערל"נ בריש דף כ"א בענין כל מילתא דאמר רחמנא אי עביד לא מהני.

ט"ו סק"ב בההערה.

כ"ב ע"א, תד"ה מי.

קפ"ו.

כ"ב ע"א, רשב"א ד"ה מתניתין.

רפ"ד בההערה השני'.

כ"ב ע"ב, רמב"ן ד"ה הא כיצד.

כ"ה.

כ"ו ע"ב, תד"ה וחליצה.

קצ"ז (קטע "ועוד הקשה"), רמ"ד, רמ"ח בההערה, ר"נ סק"ב.

כ"ח ע"ב, המחלוקת בין ר"ש ורבנן בשתי אחיות שנפלו ליבום.

מ"ה סק"ח (קטע אחרון).

כ"ח ע"ב, רש"י ד"ה ליגזור משום שתי אחיות דעלמא.

מ"ה סק"ח (קטע אחרון), קע"ג.

כ"ט ע"ב, דברי הרמב"ן שאפילו אם לפי בית שמאי מאמר קונה קנין גמור אבל אינו יוצא עי"ז מצות יבום.

ט"ו סק"א (קטע "וע"ע ברמב"ן").

ל"ב ע"א, לפי רבי שמעון היכא שנשא חי ואח"כ נשא מת, היבם חייב רק אחת משום אחות אשה.

רנ"א סק"א סק"ב.

ל"ב ע"א, ורבי שמעון היכא דנשא מת ואח"כ נשא חי כיון דאיסור אחות אשה לא חייל תתיבם יבומי.

רמ"ח (קטע ראשון וקטע "ועיין גם"), ר"נ סק"א.

ל"ב ע"א, אמר רב אשי איסור אחות אשה מיתלא תלי וקאי.

ב' סק"א (קטע ראשון) סק"ב (קטע "ולפי כל זה"), קצ"ז (קטע "ועוד הקשה האמרי משה"), ר"נ סק"א סק"ב.

ל"ב ע"א, מבוואר שעל הצרת ערוה רכיב איסור אשת אח.

א' (קטע "ועיין באמת").

מ"א ע"א, רבא שאומר שרב סובר הותרה ונאסרה וחזרה והותרה חוזרת להיתירה.

קנ"ט (סוף קטע ראשון).

מ"א ע"א, דברי הרשב"א שמאי דאמרינן שבהציוור של הותרה ונאסרה וחזרה והותרה הרי היא חוזרת להיתירה הראשון, הכוונה היא שהיא מותרת משום דליכא איסור אשת אח, אבל מצות יבום ליכא.

י"ג סק"ה, מ"ה סק"ד סק"ו סק"ח (קטע "והאמרי משה"), קנ"ט (קטע ראשון וקטע אחרון), ק"ס בההערה, קס"ג, קע"ג, קצ"ט (קטע אחרון), ר' (קטע "מיהו הרשב"א"), ר"ב (קטע "ועכ"פ"), ר"ג (קטע "והנה באות"), ר"ט (קטע "ותי").

מ"א ע"א, דברי הריטב"א בענין אם הטעם למה נאסרה שעה אחת אסורה עולמית הוא משום דרכי נועם.

י"ד (קטע אחרון).

מ"א ע"ב, הספקות חולצות ולא מתיבמות.

רמ"ג (קטע אחרון).

מ"א ע"ב, הא קטנה דלאו בת איעבורי היא ואפ"ה צריכה להמתין ג' חדשים.

רמ"ג (קטע "ועכ"פ").

מ"ד ע"א, בית אחד הוא בונה ואין בונה שני בתים.

ר' בההערה הראשונה, ר"ג (קטע "וונראה"), ר"ט (קטע "ולכאורה גם").

מ"ד ע"א, ונחלוץ לחדא ונייבם לחדא וכו'.

ר"ב (קטע "והנה עיין"), ר"ג (קטע ראשון).

מ"ה ע"א, אבל הכא עכו"ם ועבד כיון דלא תפסי בהו קידושין כחייבי כריתות דמי.

רפ"ב, רפ"ג.

מ"ה ע"א, רש"י ד"ה חייבי לאו.

רפ"ב (קטע "גם").

מ"ז ע"ב, ישראל מומר קרינא ב'.

רפ"ד (קטע "וע"ע להלן").

ל"ב ע"א, רש"י ד"ה מיתלא תלי.

ר"נ סק"ב (קטע שני בסופו) סק"ה.

ל"ב ע"א, תד"ה שנשא.

רנ"א סק"א (קטע "שו"ר").

ל"ב ע"א, תד"ה לא פקע.

ב' סק"א (קטע ראשון), קצ"ב (קטע "מיהו שיטת תוס'"), קצ"ז (קטע "ועוד הקשה"), ר"נ סק"א.

ל"ב ע"ב, לקברו בין רשעים גמורים.

רמ"ח (סוף קטע ראשון וקטע "ובסי").

ל"ה ע"ב, ור"ל אמר וכו' חליצת מעוברת לא שמה חליצה.

י"ג סק"ג (קטע ראשון).

ל"ה ע"ב, וביאת מעוברת לא שמה ביאה.

מ"ה סק"ח (קטע "והאמרי משה"), רמ"ג (קטע "ועכ"פ").

ל"ה ע"ה, תד"ה תגלי.

מ"ה סק"ח (קטע "והאמרי משה").

ל"ו ע"א, והולד אינו פוטר עד שיצא לאויר העולם.

ג' (קטע ראשון).

ל"ט ע"ב, אבא שאול אומר הכונס את יבמתו לשם נוי וכו'.

מ"ה סק"ח (קטע "ומדברי אבא שאול").

ל"ט ע"ב, רש"י ד"ה אמר רב אין כופין.

מ"ט.

ל"ט ע"ב, רשב"א ד"ה אמר רב אין כופין.

מ"ט.

ל"ט ע"ב, ריטב"א ד"ה ורב יהודה.

מ"ט.

מ' ע"ב, גזרו שניות בחלוצה או לא וכו' ורש"י שם בד"ה בערוה דאורייתא.

ר"א (קטע "והנה והרמב"ם"), ר"ב (קטע ראשון).

מ"א ע"א, המ"ד שהותרה ונאסרה וחזרה והותרה אינה חוזרת להיתירה.

קנ"ט (קטע ראשון), ר' (קטע "ושוב הקשה").

מ"ט ע"א, ראי' מהגמ' שהלאו החדש על שומרת יבם של אביו אינו שם חדש של איסור של שומרת יבם של אביו אלא הרי זה עוד לא על היותה אשת אחי אביו.
נ"ג.

מ"ט ע"א, תוס' רעק"א אות נ"ז.

פ"ג סק"א סק"ב.

מ"ט ע"ב, רש"י ד"ה דהא תפסי בה קידושין.

קפ"ז סק"ו (קטע ראשון) ובהערה שם, קצ"ח (קטע "ובסק"ה"), רכ"ג סק"ב ובהערה הראשונה שם, רמ"ח בהערה.

מ"ט ע"ב, תוס' בהמשך ד"ה הכל מודים ("וי"ל דאליבא דרב דאמר אין קידושין תופסין וכו'").

רס"ט.

מ"ט ע"ב, תד"ה סוטה נמי.

רכ"ג סק"ב בהערה הראשונה, רמ"ח בהערה.

מ"ט ע"ב, תד"ה אי כרב.

רמ"ט (קטע "ועיין בתוס" וקטע אחרון), רס"ט.

נ' ע"א, חלק ועשה מאמר.

ר"ב (קטע אחרון).

נ' ע"ב, בין יבם אחד לשתי יבמות.

ר"א (קטע "והנה בהמשנה").

נ"ב ע"א, רש"י ד"ה נתן לה כסף או שוה כסף.

מ"ה סק"ח (קטע "וכן הוכיח").

נ"ב, חידושי הגר"ח בענין אם מצות יבום היא עשיית הקנין.

ט"ו סק"א (קטע "וע"ע בחידושי הגר"ח"), מ' סק"א.

נ"ב ע"ב, אמר רב יהודה אמר רב זו דברי רבי עקיבא וכו'.

ר"ב (קטע אחרון).

נ"ב ע"ב, רשב"א בסוף העמוד ("תמיהא לי' טובא וכו'").

ר"א (קטע "והנה בהמשנה").

נ"ג ע"א, לרבי יוחנן דאמר כולה ביתא בלאו קאי.

ר"ב (קטע ראשון וקטע "והנה עיין").

נ"ג ע"א, מה שמבואר שלפי ר"ע אין קידושי האחין או החולץ תופסין בהחלוצה.

ר"א (קטע "והנה בהמשנה").

נ"ד ע"ב, היקשא דר' יונה.

י"א.

נ"ד ע"ב, תד"ה אלא רמז.

מ"ה סק"ח (קטע "וע"ע באפיקי ים").

נ"ה ע"א, ת"ל ערות אחיך היא בין מן האב בין מן האם.

י' (קטע "ולכאורה יש ליישב ולהלן שם").

נ"ה ע"א, רש"י ד"ה ערירים.

י"ב בהערה.

נ"ה ע"א, תד"ה דודתו.

י"א.

נ"ו ע"ב, אשת כהן שנאנסה בעלה לוקה עלי' משום טומאה.

רכ"ה (קטע ראשון וקטע "וכעין").

ס"א ע"א, אירס את האלמנה ונתמנה להיות כהן גדול וכו'.

קנ"ח (קטע "וגם האחיעזר").

ס"ט ע"א, תד"ה כי תהי'.

רכ"א (קטע "א").

ע' ע"א, כמאן כר"ע דאמר יש ממזר מחייבי לאוין, אפילו תימא רבנן וכו'.

רפ"ב, רפ"ג.

ע' ע"א, רש"י ד"ה משום רבינו.

רפ"ב.

ע"ב ע"א - ע"ב, חידושי הגר"ח על הש"ס.

קנ"ו.

פ"ד ע"א, רש"י ד"ה והא כול'.

קפ"ה.

פ"ז ע"ב, דרכי דרכי נועם.

י"ד סק"א.

פ"ז ע"ב, רש"י דרכי דרכי נועם.

י"ד סק"ב.

צ' ע"ב, תד"ה כולהו.

פ"ו (קטע "ועיין בדף צ'"), צ"ב
(קטע "איברא"), ק"כ (קטע "ברם
עיין בנודע ביהודה").

צ"ד ע"ב, המחלוקת בין רבי ישמעאל ור"ע
בענין אם על חמותו לאחר מיתת אשתו יש
חיוב שריפה.

ז' סק"א (קטע "עוד תי").

צ"ד ע"ב, תד"ה מאיסורא.

ז' סק"א (קטע "עוד תי").

צ"ו ע"ב, בן תשע שנים ויום אחד שבא
על יבמתו.

ט"ו סק"א (קטע "וראיתי").

צ"ח ע"ב, תד"ה קלש.

ז' סק"א (קטע "עוד תי").

צ"ח ע"ב, רמב"ן ד"ה ומאן.

ז' (קטע אחרון).

צ"ח ע"ב, רשב"א ד"ה הך דאמור.

ז' (קטע אחרון).

ק"ו ע"א, חליצה מעושיית פסולה.

מ"ט.

ק"ז ע"א - ע"ב, המחלוקת בין רבי אושעיא
ועולא בענין אם ממאנת לזיקתו.

רל"ח, ר"מ.

ק"ז ע"ב, ואמאי תימאן השתא ותעקרינהו
לנישואי קמאי ותתייבם צרתה.

רמ"א (קטע אחרון).

ק"ז ע"ב, המחלוקת בין רב ושמואל ורב
אסי במיאנה.

רל"ח, רל"ט, ר"מ.

ק"ז ע"ב, בעל המאור ומלחמות.

רל"ז (קטע "והבעל המאור" וקטע
"והרמב"ן"), רל"ח (קטע ראשון),
רל"ט.

ק"ז ע"ב, דברי הרמב"ן בחידושו בענין
מיאון.

רל"ח, ר"מ, רמ"א.

ק"ז ע"ב, דברי הרשב"א בענין מיאון.

רל"ח, ר"מ רמ"א.

ק"ז ע"ב, דברי הריטב"א בענין המחלוקת
בין רב שמואל ורב אסי.

רל"ט.

ק"ח ע"א, רבי יהושע אומר בעלה זכאי
במציאיתה וכו'.

רמ"ג (קטע "מיהו עיין").

ק"ח ע"א, הממאנת באיש הוא מותר
בקרובותי.

רמ"ג (קטע "מיהו עיין").

ק"ח ע"ב, הרי שהיתה אשת אחי אמו וכו'.

רמ"א.

ק"א ע"ב, בא על יבמה גדולה תגדלנו.

מ"ה סק"ד, סק"ח (קטע "והאמרי
משה").

ק"א ע"ב, קטן וקטנה לא חולצין ולא
מתיבמין דברי רבי מאיר.

רמ"ג (קטע "ועכ"פ").

ק"א ע"ב, רבא אמר וכו' מי איכא מידי
דהשתא אסירא לי ולבתר שתא שריא וכו'.

י"ג סק"ג (קטע "וע"ע").

ק"א ע"ב, רשב"א ד"ה רבא אמר.

רמ"ג (קטע "ועכ"פ").